

vpl. Pyhäjärvi

Maanantai 21. tammikuuta 2008

Pyhäjärveläisyyden vaalija – Karjalan puolustaja

N:o 1 53. vuosikerta

Mummon vaatekirstu on arvokas aarre

Maria, o.s. Matikainen (1872-1947) ja Juho Ijas (1866-1930).

Piharakennuksemme ulla-kolla on kovia kokenut, vanhanaikainen vaatekirstu. Sen rauditus on ruostunut, kansikin irrallaan ja väri haalistunut, mutta silmissäni se on arvokas, sillä tiedän kirstun tarinan, iänkin suurin piirtein.

Varmuudella kirstuvanhaksen ikä on 120 vuotta, sillä vuonna 1889 Käkisalmen Vuohensalosta Matikaisen talon 17-vuotias Maria-tytär avioitui 23-vuotiaan Juho Ijaksen kanssa ja muutti Pyhäjärven Noitermaahan. Mukana seurasi Marian kapiokirstu, vaikka tuskin silloin kapiosanaa käytettiin.

Kirstun ikä on kuitenkin todennäköisesti jo 145 vuotta, koskapa suvussa kulkevan perimätiedon mukaan se on kuulunut jo Marian äidille, Helena eli Liena, omaa sukuaan Komoselle, joka oli Käkisalmen Tenkalahdesta Pekkolan talon tyttäriä.

Kookas ja jykevää tekoa

Tuohon aikaan 1800-luvun loppupuolella, ja vielä Marian ja Juhon kodissakin kirstu on ollut hyväkuntoinen. Se on aika kookas, pituus 90 cm, leveys 50 cm ja korkeus 45 cm. Kyläseppä on sen raudoittanut. Pitäessään kirstu on kaksi ja

poikittaissuunnassa kolme noin 3 sentin levyistä ohueksi taottua rautanauhaa, myös sivujen ja kannen kulmat ovat raudoitetut.

Päädyissä ovat vahvat kantokahvat, kannessa saranat ja etuosassa lukko. Sisällä on päädyn mittainen, 10x10 sentin suuruisen lokerikko pienemmälle säilytettäväksi.

Kirstun väri on ollut sininen, vähän turkoosiin viihtävä.

Kirstu toimi minin vaatekaappina

Tässä, Marian omassa kirstussa hän säilytti vaatteitaan asuessaan avioliitonensa ensimmäiset neljä vuotta Ijaksen suurperheessä. Tuona aikana syntyivät vanhimmat lapsetkin, Helena ja Anni. 1893 Ijaksen tila lohkottiin, ja vähin erin entisen kodin eli ”toisilaisen” naapuriin kohosivat Juholan rakennukset, aittarivikin vaateaittoineen.

Aitan orsille ajan tavan mukaan saattoi nyt Maria-emma kirstunkin sisältöä sijoittaa, ja perheen kasvassa vaatevarastokin karkasi.

Perheeseen syntyivät vielä Juho, Maria, Kaarlo ja Antti. Sittemmin Helena ja Anni avioituivat, mutta Maria-äidillä oli edelleen si-

ninen kirstu kodissaan.

Syyspuintien aikaan 1922 Anni-tyttären perhettä kohosi onnettomuus. Heidän kotinsa paloi. Vuotta myöhemmin, kun samalle paikalle oli rakennettu uusi kotitalo, Annin äiti luopui kirstustaan ja antoi sen tytarelleen huonekaluksi ja vaatteiden säilytyspaikaksi.

Näin sininen kirstu joutui Juholan naapuriin Vanhalemälle Anni ja Pekka Pulakan kotiin. Tuon tapahtuman jälkeen Anni eli vielä yhdeksän vuotta, mutta kirstu säilyi Pulakan tuvassa, syntymäkodissani.

Kirstu kuljetti tavaroita evakkoon

Talvisodan sytyttyä isä jäi kotikylään vartiointitehtäviin, ja hän pystyi lähettämään joitain tavaroita Alavudelle, jossa osa perheestä oli evakossa.

Siniseen kirstuun hän pakkasi vaatteita, vähän kirjoja ja perheen valokuvat. Kirstun kannen hän iski kiinni reunalauteen suurilla rautanauhoilla.

Aikoinaan kirstu sisältöineen tavoitti omistajansa ja kulki sittemmin perheen mukana kaikki evakkotai-paleet ja kesti monet nautiskut. Alavuden jälkeen muutettiin Kuortaneelle, sieltä Somerolle ja sitten takaisin Pyhäjärvelle.

Sinisen siirtolaisen seikkailut jatkuivat

Runsaan kahden vuoden kuluttua alkoi uusi evakko-aike ja uudet kohteet mukset niin perheelle kuin kirstullekin. Nyt mummon vaatekirstu löytyi Keuruun asemalaiturin reunamalta, jonne oli koottu laajalle alueelle siirtoväen, lähinnä pyhäjärveläisten tavaroita. Muistan sen tavaroiden paljouden ja yksittäiset ihmiset siellä tutkimassa osoitelappuja. Olin silloin 12-vuotias. Evakkopaikkamme, Helena-äidin, Ainin ja minun oli Multian Isojärvellä ja olin sieltä käsin etsimässä tavaroitamme. Elettiin aikaa kesällä 1944, jolloin perheen jäsenet olivat sodan takia hajaantuneet kuka minnekin, ja ikänsä kykenivät kyllä huolehtimaan monenlaisista tehtävistä.

Siirtoväen tavarat olivat tuona sateisena kesänä viikkokaudet säiden armoilla, eikä ihme, että tarinamme kirstun rauditus alkoi silloin ruostua ja hapertua. Multialla oltiin kahdessa paikassa, niin perhe kuin kirstukin.

Viimein vaellus loppui, kun keuhkokuume tultiin Suomeen. Tosin täälläkin sinisellä kirstulla on ollut kolme kotipaikkaa, mutta nyt muutot ovat olleet lyhyitä.

-A-LH

Mikä on vanhojen esineiden kohtalo?

Ei tämä mummon vaatekirstu ole toki ainoa niistä vanhoista esineistä, joita on pyhäjärveläissukujenkin hallussa – ehkäpä se on kuitenkin sieltä vanhimmasta päästä.

Mikä on sitten näiden paljon nähneiden esineiden kohtalo? Me, jotka niiden vaiheista jotain tiedämme, siirrymme vähin erin ”tuonilmaisiin”. Osataanko suvuissa niitä arvostaa ja huolehtia niiden säilyttämisestä? Entä, jos talletettava on niin huonokuntoinen, ettei sitä voi enää entisöidäkään, kuten ei tätäkään tarinamme ”aarretta”.

Meillä pyhäjärveläisillä ei ole omaa museota, kuten joillakin luovutetun alueen pitäjillä, eikä sellaista taida tullaakaan. Paikallisia museoita luonnollisesti kiinnostaa lähinnä oman seudun esineistö, eikä ole mitään mieltä antaa näiden, meille arvokkaiden säilytettävien esineiden tai muun aineiston kadota varaston uumeniin.

Onnellisinta olisi, jos joku suvun jäsenistä omistaisi sellaiset tilat, joihin suvun hallussa oleva arvokas yksittäisine, huonokuntoinenkin, voitaisiin sijoittaa. Mukana seuraisi esineen tarina ja kehoitus: Katso ja kuule, mitä minä sinulle kerron.

Sekin on mahdollista, että suvun aarteelle pidetään arvoisena hautaus, esimerkiksi hävitetään polttamalla.

Näinköhän käynee mummon vaatekirstullekin.

ANNA-LIISA HEIKKILÄ

Karjalaisuus kautta Suomen vuoden 2008 teemana

Karjalan Liiton julistama Karjalaisuus kautta Suomen -teema korostaa karjalaisten ja karjalaisuusriiden sijoittumista eri puolille Suomea.

Muista Suomen heimoista poiketen ovat karjalaiset viime sotien jälkeen asuttaneet Suomea laajasti. Karjalaisia eivät ole vain etelä- ja pohjoiskarjalaiset tai siirtokarjalaiset, vaan myös kaikki karjalaiset sukujuuret omaavat.

Karjalan Liiton jäsenesurat järjestävät vuoden aikana omia tapahtumia, joissa korostetaan paikallista karjalaisuutta ja karjalaistoimintaa.

Vuosina 2008-2010 Karjalan Liitto toimii Veikko Vennamon muistomerkkihankkeen vetäjänä. Maatalousministeriön asutusasiain ylläjohtaja Vennamo vaikutti keskeisesti rintamamiesten ja yli 400 000 siirtokarjalaisen asuttamiseen. Ripeästi ja onnistuneesti toteutettu asutustoiminta on saanut myös maailmalla tunnustusta.

21. tammikuuta 2008

Säätiömme juhluvuoden tapahtumia

Uusi vuosi on alkanut. Tammikuun 18 p:nä 1948 kokoontui Vpl. Pyhäjärven kunnan hoitokunnan jäsenet Vammalassa ja päättivät perustaa pitäjäsäätiön, jonka tarkoituksena oli karjalaisten ja ensisijassa entisten pyhäjärveläisten taloudellisen ja henkisen toiminnan tukeminen ja kehittäminen. Opetusministeriö antoi perustamisluvan ja vahvisti säännöt Vpl. Pyhän-Säätiön nimiselle säätiölle 18.5.1948 ja säätiörekisteriin oma säätiömme merkittiin 16.11.1948. Vuonna 1998 voitiin säätiömme nimi muuttaa nykyiseen ja oikeaan muotoonsa Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö. Tänä vuonna vietämme siis säätiömme 60v juhluvuotta ja seuraavassa käsittelem lyhyesti säätiömme tapahtumia.

Säätiömme on järjestänyt Vpl. Pyhäjärvi-juhlat jonkun sijoituspaikkakunnan karjalaseuran tai kerhon kanssa joka kesä vuodesta 1947 alkaen. Vuonna 1998 elokuussa pidimme onnistuneet juhlat entisellä kotiseudulla Karjalassa yhdessä paikallisen väestön kanssa. Nämä vuosittaiset "kihumme" ovat edelleen toivottuja ja odotettuja tapahtumia erityisesti vanhemman väen keskuudessa, vaikka alkuvuosien ja -kymmenien väkimääriin ei viime vuosina ole yletty. Eivät ole muutkaan pitäjäsäätiöt yltäneet. Tähän on olemassa luonnollinen selitys. Karjalassa syntyneiden henkilöiden ikä on jo korkea ja luonnollinen poistuma vähentää väestöä kaiken aikaa. Tämän lisäksi sairaudet ja kunnan heikentyminen asettaa omat rajoituksensa kulkemiseen ja juhliin osallistumiselle. Tänä vuonna Mouhijärvellä kokoontuimme pyrimme erityisesti saamaan mukaan nuoria muiden juhlijoiden joukkoon. Luvassa on joitakin uutta! Tervetuloa kaikki Mouhijärvelle viettämään kesäistä viikonloppua.

Kotiseutulehtemme Vpl. Pyhäjärvi on tärkeä tiedonvälittäjä monene suuntaan. Kuudes vuosikymmen on alkanut ja toimittajien vaihdos on sujunut yllättävän hyvin. Toimintaneuvostossa pitkään työskennelleet Salme ja Reino ovat siirtyneet lehden avustajiksi vastatuun myös viime kausien siirtymävaiheesta. Kaunis kiitos heille molemmille hyvin ansiokkaasta työstä oman lehtemme pitkäaikaisesta toimittamisesta. Lukijapalautteen perusteella lehtemme on edelleen odotettu ja mieluinen julkaisu. Toivomme Marjolle tarmoa kehittää lehteämme yhä enemmän erilaisia lukijoita kiinnostavaksi.

Yhteistyö Tyrvään Museon kanssa jatkuu ja sujuu hyvin. Museoon on tallennettu runsaasti pyhäjärveläistä esineistöä. Viime vuosina on yli 1000 valokuvaa tallennettu levykkeille. Kalastusaiheinen näyttely yläkerrassa vaihtuu tämän kuun aikana Pyhäjärveläiset kunnallisvaikuttajat näyttelyyn. Museon keskeinen sijainti on eduksi sen kokoelmiin tutustumiseen. Käykääpä katsomassa ja jos haluatte lahjoittaa jotakin, sekin saattaa onnistua. Museon johtajana toimii Pekka Koskinen.

Säätiömme on tehnyt merkittävää kotiseututyötä entisellä kotiseudulla. Sankarihauta-alue on kunnostettu v.1994 ja muistomerkintä taakse on kiinnitetty sankarivainajien nimilaatta v.2003. Lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkkiä on kunnostettu monta kertaa ja viimeksi v.2005 saimme sen sellaiseen kuntoon kuin olimme ajatelleet. Kirkonpaikan ja entisen hautausmaan muistomerkki rakennettiin entisen kellotapulien paikalle v.2001 ja otettiin juhlallisesti käyttöön v.2002 kesällä. Hautausmaalla olevaa vapaussodan muistomerkkiä on myös kunnostettu muiden talkoomatkojen yhteydessä. Kiitos niille vapaaehtoisille, jotka vaivojaan säästämättä ovat tähän asti osallistuneet näihin talkoisiin. Keväällä aiomme pienen talkooryhmän toimesta käydä maalaamassa sankarihautausmaata ympäröivän aidan ja siistimässä muutkin paikat talven jäljiltä kesää varten.

Sukuseurat ovat mitä todennäköisimmin yksi tulevaisuuden voimavara, koska ne kiinnostavat ja pitävät sisällään kaikenikäisiä henkilöitä. Sukututkimuksen harrastajien joukko kasvaa jatkuvasti sukututkimukseen mahdollisuuksien parantuessa. Sukuseminarit ovat koonneet viime vuosina mm. Pyhäjärvi-juhliin ilahduttavan runsaan väkimäärän. Kiitos Anterolle ja kumppaneille ansiokkaasta työstä tähän mennessä. Lähiainkoina perustettane ainakin kaksi pyhäjärveläistä sukuseuraa.

Hyvät lehtemme lukijat. Tässä oli lyhyt katsaus säätiömme tapahtumista. Säätiömme historiikki valmistuu lähiaikoina ja käsittelee tarkemmin kuuden vuosikymmenen tapahtumia. Haluan kiittää kaikkia niitä henkilöitä, jotka eri tavoilla tai yhteyksissä ovat olleet mukana oman säätiömme tai Vpl. Pyhäjärvi-lehden toiminnassa. Paljon on tehty työtä vuosikymmenten aikana, mutta paljon on vielä tekemättä. Onnea ja menestystä vuodelle 2008.

YRJÖ S. KAASALAINEN
Hallituksen puheenjohtaja

Kuka tietää Wille Musakan talosta?

Sukuselvitystä tehdessäni löysin tiedon, että äitini isän, Wille Musakan kotitalo Rotjanlahdessa on vaihtanut omistajaa varmaankin 1890-1900 vaihteen tienoilla, luultavimmin 1892 maissa. Kuka tietää, kuka sen talon on ostanut ja miksi se on myyty?

Saamieni tietojen mukaan ja oletettavasti taloa pitänyt, sillä hetkellä vanhin poika Jöran (Yrjö), on vaimonsa ja lapsensa kuoleman jälkeen myynyt talon, muuttanut Yläjärvelle ja mennyt siellä naimisiin, mutta kuollut keuhkotautiin jo vuonna 1895. Muut vielä talossa asuvat ovat muuttaneet Rantakylään, yksi veli, Johan (Juho, Viipurin setä) on muuttanut Viipuriin ja mennyt siellä naimisiin. Viipurin setä kuulemma kävi usein kylässä Kiimajärvellä veljensä luona. Nuorin sisar Carin (Katri) on mennyt Rantakylässä naimisiin Antti Matinpoika Hyttiäisen kanssa 2.11.1902, heillä on ollut ainakin kaksi lasta: Tobias, synt. Rantakylä nro 1:ssä 23.1.1904 ja William Juho, synt. 27.5.1905 samassa paikassa.

Onkohan noita hyttiöiden serkkuja ja heidän jälkeläisiään vielä elossa? Serkkuni Laura muistaa, että mummoni Anni Musakan hautajaisissa syyskuussa 1952 ja äijän, Wille Musakan hautajaisissa Soinissa 1940 oli myös Hyttiäisiä paikalla.

Terveisin

LEA PIHO
puh.040-7581130
lea.pih00@saunalahti.fi

Anni ja Wille Musakan perhe kesällä 1916. Äitini Anna Musakka on tässä kuvassa noin puoli vuotiaana. Takana vanhin poika Juho Musakka, vasemmalta Onni Musakka, Anni Musakka sylissä Anna, keskellä seisomassa Sulo Musakka, Wille Musakka sylissä Helvi ja oikealla Eino Musakka.

Kirjoittajan eno Eino Musakka auton kyydissä, Eino on takana pisin mies. Toisia ei tunnistettu.

Musakan talo Kiimajärvellä.

Wille Musakka puun hakkuussa varmasti joskus 30-luvulla. Hän kuoli evakossa ollessa Soinissa 1940.

Kirjoittajan äiti Anna Musakka Kiimajärvellä 1930-luvulla.

Maija Nurmisen käsissä tuohi taipuu vaikka tuoliksi

Mouhijärvellä asuva Maija Nurminen on moninkertainen tuohitöiden Suomen mestari. Kiinnostus tuohitöihin tuli katsellessa konnitsalaisen isoäitinsä Aina Paavilaisen tekemiä tuohivirsuja. Hän räknäili virsujen tekotapaa ja sai kun saikin juun selvälle ja teki itse omat virsut.

Mutta ensiksi Maijan elämäkarta tiivistetysti. Hänen juuret ovat Pyhäjärvellä. Vanhemmat Mirjam os. Paavilainen ja Johannes Kuisma olivat Konnitsasta. Maija syntyi 1951 Hämeenkyrössä ja seuraavana vuonna Kuismat ostivat maatilan Nokian Kontaasta. Vuosia myöhemmin Maija sai työpaikan Tampereelta Uusi Kivipainosta, jossa on edelleenkin ja työvuosia on kertynyt lähes 40 vuotta. Elämän vir-

ta toi vierelle satakuntalaisen pojan, Pekka Nurmisen. Häät vietettiin 1970, kaunis omakotitalo valmistui Häijäaseen 1975 ja uuteen tupaan syntyivät kaksoiset Riikka ja Raine 1976.

Työn ja perhe-elämän ohella myös tuohityöt olivat vahvasti mukana. Maijan käsissä tuohi taipui tavastavasti, mutta hän kurssitti itseään Haapaveden ja Kauhavan opistoissa ja hankki näin pätevyyden opettaa tuohitöitä kansalaisopistoissa.

Ja opetustyötä on piisannut. Hän on noin 15 vuotta aktiivisesti opettanut tuohitöiden monipuolista tekoa, kymmenes vuosi Sastamala-opistossa, kuusi vuotta Lempäälän-Narvan opistossa, viikonloppukursseja Punkalaitumella ja muita lyhyitä kursseja.

Mikkelin ammatti-instituutti järjestää tuohitöiden tekijöille vuosittain SM-kisat. Maija on osallistunut näihin kisoihin kolme kertaa ja joka kerta on tullut Suomen mestaruus. Tämä Suomen mestaruus toi Maijalle hyvin erikoisen tilauksen. Häneen otti yhteyttä suomalaisen muotoilun huippunimi Harri Koskinen, joka tunnetaan huonekaluista, valaisimista, maljakoista. Hän on kokeilijana tunnettu erilaisista materiaalikokeiluista.

Hän pyysi Maijaa tekemään tuohesta suunnittelemaansa divaaniin istuinosan. Työ oli erittäin vaativa. Pohja täytyi olla luja, kahdeksankertainen ja muotoilussa oli omat vaikeudet. Tuoli kuitenkin

syntyi, vaikkei siitä tullut sarjatuotantoa. Kaunis uniikkituoli on nyt kunnialla Koskisen ateljeessa.

Maijan tekemien tuohitöiden valikoima on hyvin laaja. On käsilaukkuja, hatuja, käyttöesineitä, koruja, eläimiä, tauluja ym.ym. Tilaustyönä hän tekee työnantajille erilaisia lahjoja. Eräs kunta oli juuri tilannut 26 tuohista pullokotelo. Tampereen oopperalle hän teki 20 paria virsua. Mouhijärven Juustola tilasi 40 juustorasiasa jne.. Hän kerää itse materiaalin metsästä, mutta myös ystävät tuovat hänelle lahjaksi usein tuohilevyjä.

Perheen tytär Riikka on myös taitava käsistään. Kutominen on hänen erikois-

alansa. Äiti kertoi, että ylioppilaskirjoituksiinkin lukessa, nenä oli kirjassa ja kädet vispasivat kudinta.

Jokaisen ihmisen elämässä on ilon ja onnen hetkien seassa myös surua. Vuonna 2001 suru iski Nurmisen perheeseen. Tuli ilman ennakkovaroituksia ja lamaannutti elämän ilon. Perheen 26-vuotias Raine-poika, viittä vaille diplomi-insinööri kuoli liikenneonnettomuudessa. Vielä vuosien jälkeenkin siitä on vaikea puhua. Äidin kertoessa äänessä on säröä. ”Jotenkin siitä oli päästävä yli. Kävimme Pekan kanssa tietysti töissä, mutta illat olivat ahdistavia. Aloimme tehdä sisäremonttia ja se työ oli meidän senhetkistä suruterapiata.”

Haastattelua teemme ”uunituoreessa museossa”. Tuohitöitä on vuosien mittaan kertynyt runsaasti ja ne tarvitsivat jo oman huoneen. Nikkaritaitoinen isäntä rakensi omakotitalon siipeen huoneen ja haastattelun lomassa kokeiltiin uunin vetävyttä. Hienosti paloi tuli. Joillakin ihmisillä se tekemisen taito on hypypysissä ja Nurmisella se taito on niin emännällä kuin isännällä.

Ensi kesän Pyhäjärvi juhlien yhteydessä Mouhijärvellä on Maijan tuohitöistä näyttely juhlapaikan koululla ja tekijä itse esittelee tätä vanhaa karjalaista, suomalaista käsityötä.

SALME RINTALA

Ruskealalaista uunipaistia, lohipiirakkaa ja mustikkarättänä

Karjalan Liiton naistoimikunta on valinnut vuoden 2008 karjalaiseksi ruuaksi ruskealalaisen uunipaistin sekä laajemminkin tutun lohipiirakan ja mustikkarättänän. Vuoden ruuat ovat perustaltaan tuttuja eri puolilla Karjalaa.

Karjalan Liiton naistoimikunta päätyi tällä kertaa valinnoissaan ruokiin, jotka sopivat erityisen hyvin joukkoruokailuun ja jotka ovat monien pitäjien perinneruokalistalla. Valitut ruuat myös sopivat tarjottavaksi arkisesta ateristiä juhlaruokiin.

– Eri paikkakuntien perinneruuat ovat suuri rikkaus. Ne ovat kulttuuriperintöä, joka herättää monia muistoja ja jota voi hyö-

dyntää monessa eri tilaisuudessa, toteaa Karjalan Liiton naistoimikunnan puheenjohtaja, kotiseutuneuvos **Aira Viitaniemi**.

Uunipaisti on lähes yhtä tunnettu kuin karjalanpiirakka. Vuoden ruuan ohje on Ruskealasta Laatokan Karjalasta. Paistin lisukkeena tarjotaan keitinperunat, salaattia, puolukkaa tai suolakurkkua.

Lohipiirakka kuten muutkin Karjalasta tunnetut kalapiirakat on kätevä ison joukon pikkulämmin. Lohipiirakka sopii myös kahvin kanssa tarjoiltavaksi.

Jälkiruuksi tarjottava mustikkarättänä tuo mieleen kesäpäivät ja tuoreet mustikat.

– Lapsuudessani rättänä, mustikat taikinakuoressa, oli suurta herkkua. Sitä suosittellaan tehtäväksi tänä päivänäkin, sillä se on edullinen ja – ah niin maistuvainen jälkiruoka vaikkapa jätelön tai kerman kanssa, kuvailee Aira Viitaniemi.

Uunipaisti Ruskealasta

350 g sianlihaa
350 g naudanlihaa
350 g lampaanlihaa
2 sipulia
1 pieni lanttu
3-4 porkkanaa
Mausteeksi pippuria, suolaa ja vettä

Pilko lihat kananmunan kokoisiksi paloiksi. Pane lihat uunivuokaan, lisää pil-

kotut kasvikset ja mausta. Laita osa sianlihasta päällimmäiseksi. Lisää vettä niin paljon, että ainekset melkein peittyvät. Kypsennä 180 asteessa noin 2½ – 3 tuntia.

Lohipiirakka

4 dl kypsää puuroriisiä
4 keitettyä kananmunaa murskattuna
300 g graavilohia
valkopippuria

Taikina:

2 ½ dl maitoa
25 g hiivaa
1 ½ dl vehnä jauhoja
½ tl suolaa
50–100 g voisulaa
2 dl vehnä jauhoja

Murena hiiva lämpi-

mään maitoon ja alusta. Lisää 1 ½ dl jauhoja hyvin sekoittaen. Anna taikinan kuplia 3-5 tuntia. Lisää suola, voisula ja loput jauhot.

Alusta nopea taikina (taikina tulee kaksi piirakkaa). Kaulitse taikina levyksi ja nosta levy uunipöydälle niin, että puolet jää kanneksi. Lisää pellille riisit, munamurska ja mausta pippurilla.

Levitä lohiviipaleet täyteen päälle. Nosta reunoja täyteen päälle ja voitele ne vedellä. Käännä taikina kanneksi ja yhdistä reunat. Koristele piirakka taikinauhoin ja pistele kuorimaveitsen kärjellä suomukuvioita pintaan.

Paista piirakka 200 asteessa noin 30 minuuttia.

Mustikkarättänä

2 ltr mustikoita
1 dl sokeria
1 tl perunajauhoa

Sekoita ainekset ja pane uunivuokaan.

Taikina:

250 g voita sulatettuna
½ dl sokeria
4-5 dl ruisjauhoa
1 tl leivinjauhoa

Sekoita taikina pöperömaiseksi ja peitä marjat. Paista uunissa 160 asteessa noin 1 tunti.

Meille rakas

Alisa
KARILAINEN
o.s. Tomperi

* 05.05.1922 Vpl. Pyhäjärvi
† 27.11.2007 Lappeenranta

*Emme pyytäneet Luojalta päiviä lisää,
vaan hiljaa kutsuimme Taivaan Isää.
Ota syliis rakkaamme, luokses kannan,
hellästi peittele, levätä anna.*

Kiittäen ja kaivaten
Leena ja Per
Johanna, Jan, Filippa ja Ossian
Susanna ja Fredrik
Maija
Pia ja Franco
Muut sukulaiset ja ystävät

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

Kirkonsanoma

Sepän pihdeissä

Silmiin osuu usein olohuoneen seinällä riippuvissa sepän pihdeissä ei ole ihan tavallinen. Kerron tarinan.

Olimme vaimoni kanssa hänen syntymäpäitjäänsä Köyliön messussa ja sitten lähetyksissä. Muun mainion tavarat ohella siellä oli myynnissä ristejä, jotka oli tehty sepän takomista nauloista. Kaksi nautaa ristikkäin, siinä se on! Naulat ovat aikoinaan olleet Köyliön kirkon lattialaudoituksessa. Voi vain kuvitella ihmisten kulkevan niiden yli: kastetoimituksissa, konfirmaatioissa, hautajaisissa, käytäessä pyhälle ehtoolliselle. Monia tunteita onnellisesta hymystä haikeaan itkuun saakka. Todellakin, ristiksi tehdyillä nauloilla on oma tarinansa!

Kirjahyllyssäni riippuu rautaa: komea hieman ruosteinen naula, vanha sepän takoma sekin. Tämän olen ostanut pari vuotta sitten Pyhäjärven matkalla. Konevitsan luostarin myyntipöydällä sellaisia oli kaupan. Taaskin kysymme: miten paljon tämä onkaan kokenut luostarin asukkaiden ja pyhiinvaeltajien rukoushuokauksia. Arvokas naula, johon lisäksi olen ripustanut samalta pöydältä ostamani Pyhittäjä Arseni Konevitsalaista esittävän pikku ikonin.

Sepän pajasta ja pihdeistä tulleilla esineillä on väkevä saarnansa. Hyvin ammatinsa taitava seppämestari on kunnioitettava henkilö. Kaikkein kunnioitettavin on kuitenkin Jumala, Pyhä Henki.

Rukoilija kaukaa Kamerunista anoo: ”Tule Pyhä Henki. Sinä olet paras seppä. Tao minun aseeni. Varusta minut Jumalan aseilla: rakkauden, rauhan, kärsivällisyyden, vapauden, lujuuden ja nöyryyden aseilla. Tai vielä parempaa: muokkaa minua niin, että minusta tulisi ase sinun kädessäsi”.

Sinuttua vuotta 2008 parhaimman Sepän pihdeissä toivottaa

EINO LEHTISAARI

Paljasjalkaisena

Heimoni maassa paljasjalkaisena taapersin hiekkarannalla. Kivikolta juoksien kauemmaksi katsomaan, kuuntelemaan.

Laatokka, joki, metsänkuuset lauloivat kuorona. Toisena aikana meri laineili, korpi näytti valkovuokkoja, joki kukkia äyräillä.

Lehdon nimetön lintu yhtyi satakielen liverrykseen. Minä nauruin harakannaurun jälkeen.

muovasin lehmän, enkelin. Kivi säilytti lyijykynänpätkän ja ruisjauhokaperisen kirjoitusvihkon.

Ahot, metsä, suo täyttivät ropeen ja naperkkokorin erilaisilla marjoilla kukkuralleen.

Pärekaton harjalla mietin meren vastarantaa, päätin: Aikuisena purjehdin neitinä.

Minua odotti airoton vene. Seilasin, puhuin Luojalleni.

VELLAMO
KUIVALAINEN

Kaarle Viikan maalaama Karkkilan kirkko palasi kotipitäjäänsä

Kaarle Viika oli isäni oppilaana Pyhäkylässä. Hän toimi ns. ylimääräisenä pappiston apulaisena Ulp. Pyhäjärven (nykyisin Karkkila) srk:ssa 1949-52.

Tuolloin hän kirkkoheraan pappilasta käsin maalaasi taulun Karkkilan kirkosta ja antoi sen isälleni 50-vuotislahjaksi 1951.

Sen historiallinen arvo on nimenomaan siinä, että siinä

on kirkko on keltainen. Tätä eivät kovin monet enää muista, sillä kirkko maalattiin myöhemmin punaiseksi.

Olen lahjoittanut kirkon maalauksen Karkkilan seurakunnalle.

Terveisin

RIITTA HIRVONEN

Riitta Hirvonen lahjoitti taulun 28.11.2007 Karkkilan srk:lle. Vastaanottajana kuvassa nykyinen kirkkohera Juhani Korte.

Kaarle Viikan taideharrastus

Riitta Hirvonen tiedustele Kaarle Viikan maalaaman taulun yhteydessä Viikan maalausharrastuksesta, joten siihen muutamia vastauksia.

Kaarle Viika oli todella taitava piirtäjä jo kouluaikanaan. Erikoisesti häntä kiinnostivat eläimet. Helsingin ensimmäisessä Pyhäjärven vjhl:ssa oli taide- näyttely, jossa oli esillä muutamia Viikan grafiikkakotit eläimistä. Hän maalasi myös öljyväreillä, mutta mieluisinta oli grafiikka.

Hän teki piirroksia Impi Viikan kirjoittamaan Py-

häjärven historiaan. Viika oli säätiömme design-mies. Hän suunnitteli Pyhäjärven vaakunan, molemmat säätiön liput, Pyhäjärven viirin lippusalkoon sekä pöytästandaarin ja seinälaustasen. Hänen kättensä jälkiä on myös säätiön suruadressit.

Pyhäjärvelle pystytettyyn kirkon muistomerkkiin hän piirsi kirkon ja kellotapulin ääriiävät. Pyhäjärven kello- puli oli poikkeuksellisen suuri, mutta Viika laski tarkasti piirroksen mitat suhteet oikein. Kävi kui-

tenkin niin ikävästi, että Viikan tietämättä luonnosta muutettiin hyvin merkittävästi. Hän kielsi käyttämästä nimeään muistomerkin yhteydessä.

Kaarle oli kekseliäs ja antoi ystävilleen omatekoisia lahjoja. Minulla ja Reino Äikiällä oli syntymäpäivien pyöreät vuodet samana vuonna. Sain Kaarlelta aivan ihanan lahjan. Hän oli Karjalan matkallaan sukulatun Pyhäjärven pohjaan ja löysi sieltä hyvin erikoisen kiven. Hän hioi sen litteäksi ja kiinnitti siihen Pyhäjärven kansallispuvun

vyön metallikoristeeseen. Pu- jotti korun pronssiketjuun ja niin oli kaunis kaulakoru valmis.

Reinolle hän rakensi tiimalasin joka valuttaa aikaa Pyhäjärven rannan hiekalle.

Viika ei koskaan pitänyt omaa taidenäyttelyä eikä myynyt taulujaan. Hän antoi niitä lahjaksi lapsilleen, sukulaisille ja ystäville. Vaatimattomana vähätteli taitojaan, mutta siihen ei ollut mitään syytä.

SALME RINTALA

Käy vierailulla nettisivuillamme

Eräs ystäväni soitti minulle ja tiedusteli mitä nyt kuuluu? Vastasin, että ihan hyvää – tuln juuri Karjalasta.

Pienen hiljaisuuden jälkeen pääsin kysyjän palkahästä ja kerroin, että olin viimeiset kaksi tuntia katsellut internetistä Karjalaa ja Vpl. Pyhäjärveä käsitteleviä kotisivuja. Nyt sanonkin Sinulle hyvä lehtemme lukija, että kannattaa vierailla säätiömme omilla kotisivuilla. Sivuja uusitaan varsin verkkaisesti, mutta nyt on taas päivitys suoritettu ja seuraavan kerran päivitys tehdään ensi vuoden puolella.

Sivuilla on nyt käyty reilut 21 000 kertaa ja vuoden vaihteessa on syytä laskuri nollata. Noilla omilla koti-

sivuillamme on paitsi historiatiedot niin pitäjästä kuin säätiöstäkin ja myös paljon lehteä ja nimenomaan sukututkimusta koskevaa tietoutta.

Yhteystiedot ovat tärkeä osa sivustoamme. Niinpä lehden taloudenhoitajalle tarkoitettujen tilaukset, osoitteidenmuutokset ym. asiat voi kätevästi lähettää napin painalluksella. Myös toimittajien yhteystiedot ovat paitsi jokaisessa lehdessä myös kotisivuilla nähtävissä.

Päivityksen yhteydessä tulivat aivan sivustojen loppuun myös linkit, joihin pääsee yhdellä klikkauksella eli suomeksi napin painalluksella. Karjalan Liiton uudet juuri uudistetut koti-

sivut avautuvat myös täältä linkeistä hetkessä eteesi. Alaotsikossa ”Karjala ja karjalaisuus” kohdan lopussa on muut linkit ja tästä kohdasta avautuu peräti 44 Karjala-aiheista osoitteistoa, joiden avulla matkan teko esim. Paanajärven maastoon pöydän vieressäkin on helppoa. Kohdasta linkit pääsee suoraan naapuripiitajiemme Sakkolan ja Räisälän sivuille, ja näin voi helposti tehdä vanhanajan vierailumatkan.

Luovutettu Karjala-linkistä pääset tutustumaan Seppo Rapon suunnittele- mille sivustoille, joista näkee mm. jokaisen luovutetun pitäjän kartan ja tiedot pähkinäkuoreissa. Hink- kasten sukuseruan sivus-

toilel pääsee nyt myös suoraan Pyhäjärven sivuilta.

Mutta paras viimeiseksi. Suvannon Suvut ovat saaneet valmiiksi omat kotisivunsa ja niille pääsee nyt omilta sivuiltamme suoraan. Ja mitkä sivustot? Paitsi kaikki pöytäkirjat ja tulevien kokousten aikataulut, sivuilta löytyy runsaasti myös meitä pyhäjärveläisiä koskevaa tietoutta. Näiltä sivuilta löytyy lisäksi useita kymmeniä valokuvia sukumatkoilta. Kuvien avautuminen tosin vanhemmalla tietokoneella kestää jonkin aikaa, mutta laajakaistalla kuvat räpähtävät heti eteen.

Kannatta käydä www.vplpyharjarvi.fi

REINO ÄIKIÄ

www.vplpyharjarvi.fi

Merkkipäiviä

Onnittelut Hilka- serkulle Kanadaan

Tammikuun 27 päivänä 2008 täyttää Kanadassa serkkuni Hilka Hellevi Lamos 70-vuotta.

Hilka on syntynyt Pyhäjärven Kiimajärvellä Helvi os. Musakan ja Johannes Virolaisen perheeseen. Hilkan isovanhemmat ovat äidin puolelta Anni os. Huppunen syntyisin Pattoisilta ja Wilhelm (Ville) Musaka syntyisin Rotjanlahdesta.

Ensi kesänä me serkut, serkkujen lapset ja sisarperheineen olemme järjestäneet Hilkan ja hänen kolmen muun serkkunsa syntymäpäiväjuhlat Kiimajärvellä Musakan Villen ja Annin kotipihalle. Vaikka taloa ei enää olekaan pysyvässä, on meillä silti paikka, minne mennä muistelemaan sukujuuria ja järjestämään yhteisiä juhlahetkiä. Mikä onkaan mukavampaa, kuin kokoontua suurella joukolla Kiimajärven kankaalle viettämään serkusten syntymäpäiväjuh-

Hilka serkkunsa Reijon kanssa 1940-luvun alussa.

lia. Matkalle on ilmoittautunut jo 50 henkeä, joten heti Juhannuksen jälkeen käänämme auton nokan kohti Pyhäjärveä ja lähdemme kuuntelemaan Karjalan käen kukuntaa.

Me serkukset olemme keränneet sinulle Hilka syntymäpäivälahjaksi matkarahat, joten enää ei tar-

vitse muuta kuin hypätä lentokoneeseen ja tulla koti-Suomeen juhannukseksi.

Haluamme kaikki onnitella Sinua Hilka näin Pyhäjärvi-lehden välityksellä syntymäpäivänäsi.

Onnea Hilka-serkku!

SUKUSI SUOMESTA

Nuijan varresta

Sana on vapaa

Saamme suomalaisessa yhteiskunnassa nauttia monista perusoikeuksista, joiden arvo jää helposti huomaamatta, kun pidämme niitä itsestään selvinä. Näiden merkitys kirkastuu usein vasta kun tiedostamme, että monessa maailman kolkassa ne ovat vasta kaukaisia haaveita. Yksi näistä on sananvapaus. Saamme ilmaista ajatuksemme vapaasti ja vastaanottaa tietoja ilman ennakkosensuuria.

Viimeiset kaksi vuosikymmentä ovat olleet kenties mullistavinta aikaa vapaan tiedon liikkumisesta sitten kirjapainotaidon keksimisen jälkeen. Napin painalluksella ulottuvillamme

on tietoa internetin välityksellä miljoonista kohteista. Kansainvälinen verkko on mahdollistanut tiedon hankkimisen nopeasti asioista, joita aikaisemmin joutui etsimään paljon vaivalloisemmin.

Samalla on kuitenkin käynyt ilmi, ettei vapaan tiedonkulun korottaminen ylimmäksi perusarvoksi tai -oikeudeksi ole ongelmattonta. Sen osoitti kaamealla tavalla Jokelan koulusurmien ja internetin välinen

yhteys. Sananvapaus vaatii myös vastuuta sen käyttämisessä. Kysymykset oikeasta ja väärästä, hyvästä ja pahasta ovat välittömässä yhteydessä sananvapauteen. Jokaisen on kysyttävä itseltään, rajoittaako minun käyttämäni sananvapaus jonkun toisen perusoikeuksia?

Sananvapauden käyttämisessä ilmenneet ongelmat eivät ole hoidettavissa pelaamalla kontrollin tielle. Sananvapauden väärinkäytön tuho vaikutuksia voidaan rajoittaa myös laeilla, mutta sensuuri ei voi olla ratkaisu niihin. Tarvitaan jatkuvaa tietoisuutta ja keskustelua siitä, että sananvapaus on omakohtaisen moraalisen harkinnan asia.

JUHANI FORSBERG
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön
hallituksen
varapuheenjohtaja

Sotapäiväkirjoista kirja

Viime syksynä ilmestyi Pyhäjärven Larjavassa syntyneen vääpeli Aaro Hankkila kirjoittamista sotapäiväkirjoista vuosilta 1941-1944 teos "Muistatko aseveli? Sotapäiväkirja Karjalan kannakselta."

Hänen Ruotsissa asuva poikansa insinööri, fil.kand. Juha Hankkila kokosi isänsä sotapäiväkirjat tiiviiksi 225-sivuiseksi kokonaisuudeksi. Aaro Hankkila oli syntynyt 1908 ja kuoli Imatralla 1953

– Aseveli, muistatko vielä sodan, muistatko rintaman kiihdyttävän jylhinä sitä lähestyessämme, jännityksen osallistuessamme ensimmäiseen kahakkaan? Minä muistan ensimmäiset viuhuvat sirpaleet, jättiläistankin möyryävänä jauhavat kaiken allensa muodottomaksi massaksi. Ihmisenveren tuoksu nousi huuvaavana kohti punaista auringkoa...

Juha Hankkila kokoamat sotapäiväkirjat ovat

Aaro Hankkila oli kova penkkiurheilija ja usein lääkintämiehenä auttamassa painotteissa sekä hiihtokilpailuissa.

hätkähdyttävä kokonaisuus. Kirja on arvokasta ajankuvaa siltä ajalta, mihin kukaan ei halua palata. Toimikoon tämä kirja muistuttajana, varoittavana esimerkinä, ettemme joutuisi kokemaan isiemme kohtaloa.

SALME RINTALA

ISBN
978-952-464-626-0
Nidottu, 224 sivua
Hinta 25,00
PILOT-
KUSTANNUS OY

Tule sinäkin mukaan lehdentekoon

Vpl.Pyhäjärvi-lehti ilmestyy vuonna 2008 tuttuun tapaan 12 kertaa vuodessa.

Lehti tulee postin mukana perille jokaisen kuukauden loppupuoliskolla – ja tietysti heinäkuussa jo ennen Pyhäjärvi-juhlia, jotka tällä kertaa vietetään Mouhijärvellä 19.-20.7.2008.

Lehteen tuleva aineisto lähetetään toimitukseen, osoitteella Vpl.Pyhäjärvi-lehti, Rautasemantie 375, 37550 Lempäälä tai sähköpostilla marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi.

Reino Äikiä hoitaa edelleen lehden talous- ja tilausasioita, joten tilausten osoitteenmuutokset voi osoittaa hänelle, yhteystiedot takasivulla.

Salme Rintala on jättäytymässä pois lehdentönn rutiineista, mutta jatkaa edelleen avustajana Reinon tapaan – ja varmasti myös tarvittaessa neuvonantajana elokuussa työnsä aloittaneelle päätoimittajalle.

Tässä alustavia aikatauluja tulevan vuoden aineistoihin, mutta tarkista aina edellisestä lehdestä, koska on aineiston viimeinen jättopäivä!

Nro 2 helmikuussa, aineistot perjantaihin 15.2. mennessä. Aikaisen pääsisäisen takia maaliskuun lehden aineisto tarvitaan jo tiistaihin 11.3. mennessä. Huhtikuun materiaaleja odotellaan perjantaihin 11.4. mennessä ja toukokuun lehden perjantaihin 16.5. mennessä.

Otamme mielellämme kirjoituksia ja valokuvia vastaan. Toimituksella on kuitenkin oikeus lyhentää ja muokata kirjoituksia. Muista laittaa mukana lähettäjät tarkat yhteystiedot – ja jos mahdollista, tietokoneella kirjoitettu teksti mielellään suoraan sähköpostina, kiitos.

Valokuvia sähköpostitse lähettävien tulee huomioida, että valokuvat on skannattu riittävän suurella resoluutiolla (150-200 dpi). Kysy tarvittaessa ohjeita toimituksesta.

Pyhäjärvi-lehti syntyy aktiivisella yhteistyöllä eri tekijöiden ja aihepiirien voimalla. Pidetään yhteyttä!

MARJO
RISTILÄ-TOIKKA

Sulo Musakka, 80 vuotta 27.11.2007 lasten lapsien ympäröimänä Huittisten Karhiniemellä.

Valmistuneita

Kristiina Johanna Anttonen valmistunut 19.12.2007 sairaanhoitajaksi Satakunnan Ammattikorkeakoulun Harjavallan yksiköstä.

Vanhemmat Kari ja Soili Anttonen Huittisten Huhtamosta ja isovanhemmat edesmennyt Alpo Anttonen Vpl. Pyhäjärven Saapurusta ja Aili Anttonen os.Heinonen Koskenpäältä.

Korjaus Forsbergien kannakselaisvaiheisiin

Vpl Pyhäjärvi-lehden joulukuun 2007 numeroon lipsahti huolimattomuuttani yhden sukupolven mittainen virhe Forsbergien kannakselaisvaiheisiin. Ei vasta isoisäni vaan isoisäni Adolf Forsberg muutti veljensä Henric Gustafin kanssa 1850-luvulla Räisälään, jossa isoisäni Kalle syntyi 1879. Siis Forsbergien karjalaisuus pitenee muutamalla vuosikymmenellä.

Serkkuni Harri Kekki, joka on aktiivisesti toiminut mummmomme Katri Kopran sukujuurien parissa, huomasi virheen ensimmäisenä, mistä hänelle kiitokset.

JUHANI FORSBERG

vpl. Pyhäjärvi

Lämpimiä muistoja Sortanlahden koulusta

Sortanlahden koulu, siinä se on kotini seinällä kehyksissä, kuin myös koko kylä aallonmurtajaa myöten. Näen ne joka päivä, ovat siinä muistuttamassa huolettomasta lapsuudesta siellä Laatokan rannalla.

Muistan ensimmäisen koulupäivän, kun äiti kädessä pitäen talutti koulutiellet. Oli isompia oppilaita, joita vähän ujoitelin ja koetin piiloutua äidin helmoiin. Koulussa oli kaksi luokkaa, ylä- ja alaluokkaa. Yläluokkien opettaja oli johtajaopettaja Ilmari Armas Tuohino ja alaluokkien opettaja Irja Pöri, sekä yläluokkien käsityöopettaja oli Kylli Koski – Kyllititi – joka opetti myös Yläjärven koulussa käsitöitä. Muistelen hänen lähteneen talvisaikaa Yläjärvelle hiihtäen pitkä hame päällään, ei silloin varmaan ollut erikoisia hiihtousuja. Muistelen hänen asuneen sata-massa tultallossa.

Muistan ensimmäisen joulujuhlan, joka pidettiin alaluokassa. Äiti oli siellä juhlassa, olin laulukouros-sa ja lauloin sydämeni pohjasta omalle äidilleni. Myös äitienpäivänä kävimme seurantalolla laulamassa, se oli suurta juhlaa.

Vähitellen oppi koulun rytmin. Jos joku ei osannut läksyjään tai oli vallaton, niin jäi jälki-istuntoon tampo-puuriin uunin nurkkaan kädet selän takana seisomaan, kuka miksiin aikaa.

Talvisin oli koulujen välisiä hiihtokilpailuja Vernitsan, Riiskan ja Yläjärven koulujen kesken. Koululla oli suksivarasto pikkueteisessä, ja varastosta sai vali-

ta mieleisensä sukset ja sauvat. Ne oli mäystinsukset minkälaiseen jalkineeseen tahansa, eikä erikoisemmin hiihtopukuja tytöillä ollut, hame korvasi ne. Myöhemmin tulivat monet käyttöön, villasukkanvarret käännettiin päälle ja sitten menoksi.

Muistan aina, kun jo yläluokilla ollessani meillä oli historian kokeet ja opettaja Tuohino seurasi meitä kävellen edestakaisin ja kertoi mitä mikin nimi merkitsee. Tultuaan kohdalleni hän sanoi ”Suoma on Jumalan suoma”. Ne sanat olen usein muistanut elämässäni.

Välirauhan aikana siskoni Kaarin aloitti koulunkäyntinsä naapurikylässä Vernitsalla, koska Sortanlahden koulu oli palanut. Ajan mittaan siellä kulku kävi rauhattomaksi yksin kulkea. Opettaja oli joutunut pyörän päällä siskoa kuljettamaan kotiin. Hänet siirrettiin Riiskan kouluun, sinne oli suunnilleen sama matka, mutta se oli turvallisempi kulkea taas yksin jalan. Oli siellä kotona varmaan huoli pienestä koululaisesta.

Olin käynyt rippikoulun ja ollut kolme kuukautta harjoittelijana kotikyläni kaupassa, kun minut siirrettiin Sakkolan kirkolle. Elämä jatkui rauhattomana Sortanlahdessa, niin ettei siellä voinut enää asua, ja siirryimme sivumalle naapurikylään Vernitsalle.

Ja kotikunnaat oli taas jätettävä raskain mielen.

SUOMA SAARINEN

Laatokan laulu

Ken lapsena Laatokan laineilla souti,
ei mielestä häipyä kansaan voi,
”ah sinnepä nytkin mä kaihoten kaipaan,
kun laineiden laulelot sielussa soi”.

Ken nähnyt on Laatokan auringon laskun,
kun purppurahohdetta taivas loi,
”hän tuntenut silloin on kalvavan kaipuun,
mi säihkyvän lemmen rintaansa toi”.

Vaan joskushan Laatokka peilinä päilyi,
kun pilvet sen pintahan heijastaa,
”ah silloinpa haaveiden kultaiset kunnaat,
niin kauniina sielussa kangastaa”.

Ken Laatokan hyrskyjä katseli kauan,
ja aallokon ärjyssä taistella saa,
”hän tuntenut voimansa varttuvan aivan,
ja mielessä tarmoaa uhkuavaa”.

Ken kaiken tään nähdä ja tuntea saakaan,
ei mielestä häipyä kansaan voi,
”ah sinnepä nytkin mä kaihoten kaipaan,
kun muistojen mainingit sielussa soi”.

Sanoittanut ja säveltänyt johtajaopettaja

ILMARI TUOHINO
Sortanlahden kansakoulu

Konevitsan hiekkarannalla vas. Risto, Arja (os. Kajander), Toni ja Reijo Hakorinta.

Hyvä viikonloppu Pyhäjärvellä

Lähdimme matkalle Kuortaneelta lauantai-aamuna 30. kesäkuuta 2007 autoilija Eero Hautalan taksiin. Mukana Arja Hakorinta os. Kajander (Aarne ja Helmi Kajanderin tytär Sortanlahdesta) ja puoliso Arto Hakorinta, sekä lapset Toni, Risto ja puoliso Heli ja heidän lapsensa Leevi. Mukana liittyi Lapteenrannasta Lapsista Reijo ja puolisonsa Sirpa Törmä. Jatkoimme matkaa kohti Nuijamaata, jossa rajamuodollisuudet sujuivat ongelmitta. Venäjän tullista varmistimme vielä onko mahdollista palata maanantaina Svetogorskin kautta Suomeen ja sanoivat rajanylityksen olevan mahdollista myös sitä reittiä.

Viipurissa pysähdyimme Sorvalin valinnassa, josta hankimme viikonlopun piknikitarvikkeita ja naposteltavaa. Ajoimme torille, josta osa porukasta suunnasi kauppareitille pellavastoksille ja osa lähti kävelemään Torkkelinkatua myöten punaisenlähteentorille, jossa nautimme terassikahvit ja katselimme paikallisten asukkaiden elämänmenoa.

Viipurista jatkoimme matkaa kohti Pyhäjärveä tarkoituksenaan poiketa matkalla Äyräpäässä, jossa Helin paappa Eino Hanka kaatui 8.5.-40 vuorokautta päivää ennen talvisodan päättymistä. Karttamme ei ollut ajan tasalla, koska venäläisetkin ovat alkaneet rakennuttaa tiestöään, eikä heillä ole käytössä samanlaista tienumerointia, kuin meillä Suomessa. Seikkailuumme kului sen verran aikaa, että Äyräpään käynti jäi tällä kertaa väliin.

Kiviniemessä pysähdyimme ihailemaan maisemia ja ostoksille paikalliseen markettiin, jossa asiakkaita riitti, kun venäläiset olivat menossa viikonloppuna datshoilleen.

Illalla saavuimme Pyhäjärven Lomarantaan, jossa aina touhukas isäntä Antti Musakka otti meidät vastaan ja ohjasi maittavan illallisen ääreen, jonka Lena Musakka apureineen oli meille loihnut. Kylläisinä siirryimme saunomaan ja uimaan Pyhäjärven kirkkakaaseen veteen. Ravittuina ja saunapuhtaina lähdimme vielä myöhemmin illalla kävelyille kirkonmäelle, jossa kävimme hautausmaalla katsomassa paikan, jossa kirkko on sijainnut. Edellisen käyntimme 2004 jälkeen oli hautausmaa kasvanut paljon. Kolme vuotta sitten olimme paikalla, kun lahjoitus maatalonpoikien muistomerkki paljastettiin. Muistomerkki oli saanut kokea kovia, kuten olemme lehdestä saaneet lukea.

Sunnuntai-aamuna 1.7. lähdimme kohti Sortanlahden tarkoituksenaan viettää piknik Arjan lapsuudenkodin paikalla Laatokan rantakivillä. Haaveemme ei kuitenkaan toteutunut, koska paikka on sotilasaluetta ja paikalla ollut porttivahti ei voinut meitä sinne päästää, vaikka hän yritti saada vielä esimieheltäänkin lupaa portin avaamiseen. Kiitos siitä hänelle ja venäjää osaavalle kuljettajallemme Eerolle. Pettymys ei ollut kovin suuri, sillä suurin osa ryhmästämmä oli päässyt aikaisemmin paikalla käymään.

Päätimme lähteä laivalla

Konevitsan hiekkarannalle viettämään juhlahetkeämme. Myöhästyimme ensimmäisestä laivasta, mutta hetken odoteluamme paikalle saapui ryhmä venäläisiä, jotka olivat varanneet pienemmän laivan viemään heitä ja sovimme heidän kanssaan, että saamme liittyä seuraan ja niin Konevitsan retkemme toteutui hienosti.

Laivamatkan aikana saimme ihaila Sortanlahden ja Laatokkaa. Konevitsan upealla hiekkarannalla nautimme maittavan piknik-aterian ja juhlistimme myös heinäkuun ensimmäistä päivää kohottamalla lasit kuohuviiniä.

Konevitsassa pistäydymme kirkon ala- ja yläsalissa, sekä ”pikkukirkossa” ja pirkunkirkossa. Palvelut olivat parantuneet sekä Sortanlahden satamassa, että Konevitsassa. Satamasta oli siirretty sivuun betoninen laituri ja tilalle oli tullut alus, joka toimi ravintola ja majoitustilana. Palveluihin kuului myös retket Laatokalla. Konevitsassa oli luostarin myymälä kirkon yhteydessä ja myymälän valikoima oli monipuolistunut ja hintataso laskenut edellisestä käynnistä. Luostarin piharakennuksessa oli myös monipuolinen kahvila, joka tarjosi monenmoisia virvokkeita ja maittavia lohileipiä. Ilmeisesti he ovat huomanneet turistien tuoman rahan merkityksen. Toivoo vain sopii, että edes osa rahoista käytettäisiin luostarialueen hyväksi.

Musakalla saimme taas ruumiinravintoa sekä leipettä löylyä kera vilvoittavien aaltojen. Majoittumaan saapui myös ryhmä parkanolaisia sotahistorian

harrastajia, jotka ovat kiertäneet sodanaikaisia taistelupaikkoja jo yksitoista kertaa. Heidän joukossaan oli myös yksi sodankäynyt mies. Parkanolaisen ryhmä tarjosi meille viihtyisän illan hanurimusiikin ja yhteislaulun merkeissä. Onneksi meillä oli tarjota heille tanssiseuraa vastalahjaksi.

Maanantai-aamuna nautimme aamupalan ja pakkasimme auton kotimatkaa varten. Varmistimme Antilta vielä reitin ja kiittelimme vieraanvaraisuudesta. Suuntasimme ensin Käkisalmeen, jossa Arja on ollut synnytyssairaalassa. Kyseistä sairaalaa ei enää ole, mutta löysimme paikan missä sairaala on sijainnut. Piipahdimme myös paikallisella torilla, sekä Käkisalmen linnassa. Suuntasimme Sairalan kautta kohti Svetogorskia. Matkan varrella näimme ankeita pikkukylä ja apeita ihmisiä. Onpa taas ilo palata kotisuomen maankamaralle. Tullissa alkoivatkin sitten hankaluudet, kun meille luovutettiin rajanylitys Svetogorskista ei tahtonutkaan onnistua. Meillä olisi pitänyt olla Nuijamaan tullista auton tunnistepaperit ja niitähän me ei koskaan saatu.

Onneksi kuljettajamme Eero osaa jonkin verran venäjää ja sai pitkällisten neuvottelujen jälkeen autollemme rajanylitysluvan ja pääsimme jatkamaan kotimatkaa. Niin tuli taas yksi retki tehtyä monta kokemusta ja muistoa rikkaampana.

Seinäjoella 8.11.2007

RISTO HAKORINTA

Kolme Karjalan matkaa Eino-veljen jalanjäljillä

Vanhemmat pyhäjärveläiset ja muut urheilua seuranneet muistavat veljeni Eino Olkinuoran hiihtosuoritukset vuoden 1940 molemmin puolin. Hänen hiihtouransa alkoi Pyhäjärvellä Pattonin kylässä ja hänen rasvamestarina toimi Antero Pärssisen isä Toivo, sillä Einoon koululatu kulki heidän talon sivuista. Muun muassa silloin kun Eino voitti Saltsanrannan 13 koulun kilpailut, Toivo Pärssinen voiteli sukset. Täältä lapsuudesta alkoi Eino nousujohteinen hiihtouransa. Kaksinkertainen maailmanmestari viestin hiihdossa ja kaksinkertainen Suomen mestari Puijolla vuonna 1941. Sinä vuonna hän ei hävinnyt kuin kaksi kilpailua, kun oli alppikuumeessa.

Einoon maallinen vaellus päättyi 21.10.1941 kello 16.50 Syvärin takana Gavrilovskajan kylän lähellä viihollisen konekiväärisuihkuun. Joskus päätin, että jos sinne pääsen, niin käyn katsomassa paikan, jossa velipojan matka päättyi.

Ensimmäisen matkan tein 2004, jonka vetäjänä oli ev. luutnantti Esko Lapalainen Nokialta. Hyvä mies, ei pitänyt kiirettä. Kaikki katsottiin kirkkoista lähtien, jotka olivat mielenkiintoisia. Wärtsilästä mentiin rajan yli Sortavalan. Ennen Sortavalaa on korkea Paassonvuori. Vuonna 1941 oli TK-miesten haastattelu Einoista otiskolla ”Paassonvuoren partiomies”. Hän haavoitui Sortavalan valtauksessa. Kranaatti räjähti lähellä ja vei pari hammasta suusta. Kaksi päivää taju oli puoliksi poissa. Eino oli melkein aina tiedustelussa. Hän teki 81 reissua linjojen taakse. Pisin retki Korkajärven reissu 60 km ja 20 tuntia. Se kysyi maailmanmestarin kuntoa. Yleensä näiden pohjalta tehtiin tulevat operaatiot.

Sortavalasta mentiin Laskelään ja ohitettiin apteekkari Jääskeläisen komea huvila. Laskelässä oli vanha suomalaisten paperitehdas, joka oli osittain toiminnassa. Valtava koski, taisi olla 10 metriä ja paljon vettä. Sieltä mentiin Suistamon kautta Murheen ristille (muistomerkki) ja vanhaa tieltä Palahteeseen. Tällä tiellä alikersantti Törninen johti komppaniaa kun kaikki upseerit olivat kaatuneet. Ennen Palahteaa poikkesimme Uuksujärvellä, jossa kävin Hannu-poikani kanssa uimassa.

Palalahdesta pysäköitiin, kun oli kaunis järvimaisema. Huomasimme, että lähellä oli kauppa ja tietysti menimme sinne. Kauppias puhui suomea. Pihan perällä oli mukavuuksilaitos,

jossa luki hienosti ”Tualet”, mutta sisällä kalustona reikä lattiassa.

Palalahdesta Prääsän kautta Petroskoihin, jossa Karjala hotelliin. Palvelu Neuvostomallista. Siellä kävin Hannun kanssa yleisessä saunassa n-ro 1, Siinä näki hyvin, miten rahvas saunoo. Saunan edessä kadulla myytiin vastoja 20 rpl ja sauna maksoi 50 rpl. Hieno eteishalli, johon täytyi jättää naulakkoon joku vaate ja tällä numerolla sai pukuhuoneesta laidoilla erotetun penkin pätkän. Siihen riisuttiin kaikki vaatteet. Varoitiin poikaani vesijohdoista. Sieltä voi tulla kylmää, kuumaa tai ei mitään.

Petroskoista seuraava paikka oli Puijoki. Siellä Stalinin puhdistuksissa ammuttiin suomalaisia, saksalaisia, karjalaisia, venäläisiä ja muita kansallisuusia suureen joukkohautaan. Sitten tultiin Vehkaojan kylään, jossa oli raunioitunut kirkko. Se oli palanut 1938. Siellä oli kylän naisia, joita matkanjohtaja meni jututtamaan. Minäkin pääsin käymään eräseen taloon. Näitä taloja kutsutaan viisiseinäisiksi. Neljä ympäri ja viides jakaa talon kahtia, pääty tielle päin, jossa neljä tai viisi ikkunaa. Koristeelliset kauniit vuorilaudat. Joka talossa oli kuisti enemmän tai vähemmän vinossa ja vanhemmissa taloissa vastapuolella ”Abornaja” eli käymälä.

Soutjärvellä oli Soutjärven kansallismuseo, iso talo. Kalajoella päästiin taas uimaan. Tällä kertaa Äänisen aalloilla. Seuraava kirkko oli ”Seelejki” vanha aikainen puukirkko pyöreistä hirsistä. Lähdin kuvaamaan Äänisen selkää, niin siihen tuli eräs mies ja selitin, että puhun vähän venäjää. Mies vastasi, että hänkin puhuu vähän. Ihmettelin vähän, kunnes mies kertoi olevansa saksalainen ja hän oli lomaillut rannalla kolme viikkoa.

Seuraava kohde oli Syvärin niska Vosnesenja. Sieltä mentiin lautalla yli ja Ostan kaupunkiin, jossa tien haaraa muistomerkki, johon Nokian pojat on ollut osallisina mm. Leo Niemi. Tästä lähdimme kohti Pietaria, ennen Gomorovitsia tie vasemmalle Vinniteyn, josta 15 km Gavrilovskojaan. Eli paikkaan, johon veljen maallinen vaellus päättyi. Paikkaa ei vielä löytynyt.

Toinen matka oli 2005. Johtajana ev. luutnantti Ilmari Hakala. Menttiin suunnilleen samaa tietä kuin edellisenkin matkan paitsi Kollanjoen kautta. Sitä ennen pysähdettiin Loimolassa. Mukana oli rouva, jonka koti oli aseman lä-

hellä. Hän halusi käydä kotonaan. Kertoi, että talvisodan aikana he olivat nukuneet kaksi yötä vaatteet päällä ja varronneet, koska juna tulee.

Vosnesenjasta mentiin Juksovan järvelle, josta on kuvaus Linnan Tuntematomassa Sotilaassa Marskin päivät. Sotilaat joivat leikattua konjakkia ja Koskela kävi komentokorsulla. Korsun kuoppa on vieläkin paikallaan. Matkallamme oli mukana eräs lääkäri Koskela. Hän kävi paikkaa kuvaamassa. Liekö ollut sukulinainen?

Olin matkalla mukana Hannu-poikani kanssa. Olin tehnyt talvella Eino veljelle puisen ristin ja vein sen hänen kaatupaikalleen. Nyt tiesin tarkkaan oikean paikan. Matkalaisilla oli vain niin julmetun kiire, etten ehtinyt viipyä pitempään.

Käytiin Kuujärvellä ja mukana oli veteraani, joka oli ollut sota-aikana siellä. Siellä oli oikea karjalaiskylä. Hieno hiekkaranta ja vanhat savusaunat rannassa. Täällä oli vanha mummo, joka puhui suomea.

Kolmas matka 2006 ja johtajana ev. luutnantti Anssi Vuoremaa. Nyt sain houkuttelua myös vaimoni Kaisan mukaan. Matka meni taas Laskelä, Loimola, Kollanjoen, Suojärvi, Jessoila ja Säämäjärvi, hienot hiekkarannat. Petroskoi ja yöstä Cevernaja (Pohjola) -hotelliin. Aamulla lähdettiin kohti Vosnesenja. Siellä vaimoni sisko Alli Latvala oli sota-aikana sähkötylöttä. Vaimollekin selvisi, kuinka siihen aikaan korusu oli oltiin.

Pyysin matkanjohtajalta, että kun toiset matkalaiset oli idässä Ostassa, Lotinapellon kylässä, niin voitaisko käydä etelässä Gavrilovskajassa, jossa veli kaatui mottiin.

Anssi Vuoremaa pyysi, että kertoisin sen päivän tapahtumista. Pidin linjaatossa 20 min. selostuksen. Tämän jälkeen puoli autollista lähti mukaani katsomaan, mihin olin ristin pystyttänyt. Matkaa sinne oli noin 400 metriä selvää metsää. Risti oli paikallaan.

Niin se ihmisen elämä on sattumusten varassa. Rykmentin komentaja majuri Castren tuli lomalta ja hänellä oli paperit taskussa. Einoille oli myönnetty kolmen viikon loma ja sen jälkeen Niinisaloon upseerikouluun. Majuri ei lähtenyt enää illalla etulinjaan. Aamulla hän ensimmäiseksi kuuli, että Eino on kaatunut. Einoille oli anottu Mannerheim-ristiä, mutta niitä ei silloin kaatuneille annettu.

ALPO OLKINUORA

Kaisa ja Alpo Olkinuora Eino Olkinuoran kaatumapaikalle pystytetyn ristin äärellä.

Paassonvuoren partiomies

Eino Olkinuorasta julkaisiin muistopala Hakkapeili-lehden numerossa 47 vuonna 1941. Oheissa huomautettiin lyhennetty teksti, jonka allekirjoittajana on TK-Valde Näsi.

”Sortavalan valtauksen johtaneista sotatoimista oli kieltämättä juhlavin ja vaikuttavin Paassonvuoren valtaus. Silloin annettiin niin voimakas tykistökeskitys, jotta sellaista vain harvoin kokee. Kommentopalkassa arveltiin, että parempi on suunnata tykin ensin ryssien lymppaikkoihin Pajamäkeen ja Paassonvuoreen kuin kaupunkiin.

Arveltiin, että muutaman tuhannen kranaatin vaikutus neljän kilometrin päästäkin kantautuu kaupunkiin ja pehmittää samalla mielialaa sinne sulkeutuneiden ryssien keskuudessa, niin kuin sitten kävikin. Majuri C:n pataljoona oli jo ennättänyt selvittää monta mottia ja muuta vastuspaiikkaa ja sai myös tehtäväkseen Sortavalan edustalla olevien mottien puhdistamisen ennen kaupungin valtausta.

Kuljimme komentoportaan mukana ja komentoportasta suojasi vain kärkekomppania. Pataljoonan komentaja sanoi havain-

neensa, että näin edessä on paras johtaa toimintaa, kun voi itse välittömästi seurata asioiden kehittymistä. Painuimme siis ojanpohjia ja ratavallin suojia pitkin suoraan kohti Pajamäkeä ja Paassonvuorta. Tapasimme kaatuneen vanjan ja saimme kohta kärkeen vangin, joka sai oitis tehtäväkseen haudan kaivamisen. Luuli poloinen siitä tulevan lepopaikan itselleen ja sitä pojat jo uhkasivatkin, kun ei ruoja heit ollut ilmoittanut kellariin jääneestä toisesta ryssästä, jonka kohtasimme nokkospenaasta järjestämästä sopivaa ampuma-asentoa, kiiväinriippu meitä kohden. Vanha sai pari pistoolisarjaa.

Silloin pataljoonan komentaja katsoi parhaaksi toimittaa haravoinnin lähimaastossa. Kärkikomppania oli jakaantunut kahdelle taholle, mutta vanjat voivat vielä piileskellä pehkuissa lähimaastossa. Tätä tehtävää varten oli pataljoonan komentajalla erikoinen iskuryhmä, jota johti maailmanmestari Eino Olkinuora. Iskupartio oli jo ehtinyt tehdä monia mainetekoja ja ennen kaikkea varmistaa pataljoonan komentoportaan aina uhanalainen paikka. Alikersantti Eino

Olkinuora ei ”operoinut” vain urheilijamaineellaan, vaan oli soturi kiireestä kantapäähän, oikein Mannerheim-ritarityyppiä.

Majuri C. ehti kiireittensä ohella kertoa iskupartion teoista ennen Sortavalaa. Konepistooli kainalossaan, käsikranaatteja ja muita rynnäkkövarustuksia vyössä ja selässä heiluu maailmanmestari ja tekee aina selvää jälkeä. Apumiehet ovat samaa luokkaa. Kuulemme nytkin, kuinka konepistooli laulaa. Kellarista on iivanoita kehoitettu ulos ja ennen kuin mennään sisälle pyyhkäistään nikkeliä kaiken varalta. Jokainen ryssien jäljiltä jäänyt korsi ja riihenkiuas, ampumakatos saa saman käsittelyn ja ennen pitkää reipas partiomies saapuu komentajan eteen ja ryhdikkäästi ilmoittaa: Herra majuri, lähimaasto puhdistettu ryssistä!

Komentaja katsoi parhaaksi järjestää yöpaikan suojaiseen hiekkarinteeseen Pajamäen kupeeseen, koska ilta hämärtäytyi nopeasti ja ryssien jahtu vuorien onkaloissa oli tuloksellisempaa aamun sarastaessa.

Motti oli joka tapauksessa murrettu ja jäljellä oli vain koloihinsa painuneiden ryssien vetäminen esille.”

Kallenkartanon elämää vuosina 1941-42

Sotapropagandan viljelemä termi ”tuotantokamppailu” oli konkreettinen asia kaikille Kannaksen asukkailla. Kallenkartanossa erilaista korjattavaa riitti kylänraita myöten, jota kaiken kiireen ohella parannettiin.

Mahdollisesti kylässä oli muitakin sellaisia talouksia kuin kotini, ettei aluksi ollut lainkaan karjaa. Jos mieli hankkia eläimiä, oli varattava rehua ja tietysti hoidettava ihmisten muonitus. Tarvittiin leipää ja lämmintä. Viimemainittuun auttoi se, että voitiin ajaa halkoja Taubilan metsästä.

Kartanon mailta jäi paljon satoa korjaamatta. Sieltä haettiin seipäille pantua lumen alle jäänyttä kauraa, kun kotiin tilapäisesti asetuneilla Sinkoilla oli lehmä. Niistä yksi jäikin meille ruokolle. Sitä ennen oli tiin jonkin aikaa kokonaan ilman maitoa. Kun kylässä vuorenvarmasti aina naapurista autettiin, niin ei siellä liene ollut kellään nauttoja liiemmälti. Myöhemmin talvella olin isäni repikkana, kun hän kävi nou-tamassa kaalia kartanosta. Venäläiset olivat viljeleet hehtaariauilla kaalia sillä taholla, missä muonamies-asunot sijaitsivat. Kaalin keruukin oli luvallista. Kaalit ovat sangen terve-tullutta muonaa, kun kel-pasivat sekä ihmisille että karjalle eivätkä kärsineet jäätymisestä.

Venäläiset olivat kylvä-neet Kallenkartanon maille ainakin kauraa, ohraa, ruista ja sokerijuurikasta. Reinikaisen ohrasato oli niin runsas ja hyvälaatuinen, että siitä riitti siemen-viljaa Koivukankaalle, ehkä muuallekin. Kaasalaisen kaura tuli nähtävästi talteen, vaikka sai lunta pääl-leen, koska maalisuussa talossa puitiin samoin kuin Happosella, missä oli saatu ruista.

Kylässä oli sotaa ennen toiminut puimakoneosuus-kunta, ja traditio jatkui – joskin puimakone oli ai-empaa isompi. Voimanläh-de on unohtunut, mutta ainakin myöhemmin oli käytössä maamooottori. Ky-lät ukot onnistuivat mer-kittävästi helpottamaan vai-keaa polttoaineongelmaa hämäläperäisillä kaupoilla, joista ei alaikäisille kerrot-tu. He hankkivat jollain kei-nolla tynnyrillisen saksalais-ta lentokonebensiniä. Kun saksalaiset olivat sangen al-tiita ottamaan myös kon-jakkina vastineeksi lihaa, niin otaksun ukkojen hoi-delleen sian tai pari asevel-jien suuhun.

Lähinnä Joron ja Reini-kaisen maille kylvetty so-kerijuurikas jäi valtaosalta nostamatta. Kuorma tai pari saatiin kotiin. Juurikaista keitettiin muuripa-

dassa jonkinlaista siirappia, mikä oli tervetullutta niu-kan sokerin lisänä. Kun sil-ti lähes koko sato jäi maa-han, niin lähiseudun jänik-set valitsivat viljelmän lai-tumekseen.

Hehtaarien alue oli tal-vella uskomattoman täyn-nä jäniksenpolkuja. Monet niistä olivat lumella kuin kesäiset lehmipolut haassa, 20-25 senttimetriä leveitä kovaksi tallattuja jänisten teitä. Niitä oli lukematon määrä ristiin rastiin; pelt-o oli varsinainen jänisten pi-topalvelukeskus, jollaista on näkemättä vaikeaa kuvitel-la.

Kun oli lihasta kova puu-te ja jostain löytyi sopivaa rautalankaa, Selim ja minä pääsimme virittämään paul-oja. Piankin saatiin saaliiksi rusakko, jonka lihoina painoi 2,3 kiloa, ja maistui mainiolta. Paisti oli hyvä ja tarpeen, mutta en jatkanut pyyntiä, koska jäljet kertoivat eläimen pitkästä ja tus-kallisesta kuolinkamppai-lusta.

Kun jäniksillä oli rajatto-masti ruokaa, ne arvaten-kin lisääntyivät tavattomasti. Jäniskannan mukana li-sääntyivät ketut ja haukat. Seuraavina kesinä saattoi nähdä toistakymmentä haukkaa samalla kertaa saa-lista vaanimassa. Haukkojen viheltely oli jokapäi-väistä taivaallista soittoa, ja kukko pihalla noitu kurk-kunsa käheäksi kommen-nessaan haaremiaan piiloon. Yhden haukan ammuin ohraseipään nenästä pihan vierestä pelottaakseni muita, mutta eipä niiden men-sästyntö siitä juuri hei-kenynty.

Kotieläinkanta vahvistui vähitellen, kun esikunnan luvalla saatiin ostaa halpa sotasalishevon. Se oli luku sinänsä, paljon taval-lista suomenhevosta kookaampi ja tavattoman vä-kevä. Ristimme sen Cater-pillariksi, kun se ei osannut kertoa oikeaa nimeään; isäni arveli sen olleen Eestistä kotoisin. Se oli oivallinen työjuhta, käsityksemme mukaan rauhallinen ja lauh-kea, selvästi oloihinsa tyy-tyväinen. Vaan miten olla-kaan. Heikki-veli lomallaan osallistui hommiin ja meni Caterpillaria valjastamaan. Hänen päästessään hevo-sen luo se nousi kiljuen takajaloilleen yrittäen etu-kavioillaan survoa valjasta-jan, joka onnekseen ehti väistää. Hevonen oli pääs-tään sotavammainen. To-dennäköisesti se säikähti veljeni asepuvun ruudin-hajua, koska aivan rauhalli-sena hyväksyi kaikki siviili-vaatteiset sivulliset.

Ruuna antoi voimistaan useita nyyttöjä. Seuraavana syksynä piti siirtää kylän isoa puimakonetta. Vetä-mään pantiin hevospari, mutta kone ei liikkunut mi-hinkään, kun pari oli epä-

tasainen. Joron Matti kat-seli menoa ja tuumasi: ”Se on semmoista asiaa (Matil-le tavallinen aloitus) – ha-kekaa Caterpillar, se viep tuon yksinään”. Haettiin ja vei.

Kerran se laahasi yksi-nään kesällä kiviin, joka jäi parihevosilta paikoilleen. Jos se pantiin kyntäessä toi-sen kaveriksi, veto oli kak-kuloilla tasattava Caterpil-larin puolelle, koska muu-ten toinen hevonen lähti takaperin Caterpillarin no-jatessa länkiinsä.

Vaikka kallenkartanolai-sille jo rauhan ajalta san-gen tuttu ja pidetty maata-lousneuvoja Ikäheimo teki parhaansa lehmien hankin-nassa, niin kevääseen 1942 mennessä oli kotiin saatu vain yksi lehmä, joka kesä-kuussa tekaisi omia aiko-jaan vasikkansa lautumelle. Kylän ja pitäjän kannalta oli sangen ikävä seikka se, että nautakarjaa ahdisti kul-kautui, johon ainakin Niukkasen lehmä kuoli. Kesällä 1943 oli moniaalla punatauti, joka silloin vei Koivukankaalta lehmän. Ne olivat huoltotilanteen kannalta sikäli kipeitä me-netyksiä, ettei lihoja edes voinut käyttää ravinnoksi.

Vuoden 1942 kevättä kohti tultaessa ravintotilan-ne maassa vaikeutui. Ei var-maan ollut helppoa Kal-lenkartanon emännilläkään, kun piti löytää ruokaa per-heen pöytään. Niukkuus on jättänyt kosolti jälkiä per-heeni jäsenten kirjeenvai-hoon, mikä tässä esitykses-sä on ollut lähdeaineistoi-na. Lomaileva velimies saat-toi kehua sitä, kuinka oli saanut ateriatukseen perunaa, laskisoosia ja mustikkapuu-roa, ja toinen lahtui kuul-tuaan, että pääsisi ostaa tie-noilla 1942 kanat olivat te-kaisseet 14 munaa. Jostain oli voitu ostaa kanoja ja kukko. Kun pari kanaa in-nostui hautomaan, niin sit-temmin kanalasta oli kokil-le paljon hyötyä. Kun kan-nat kesällä kulkivat vapaina pihassa ja tekivät pesiä pii-loon, minusta oli hauskaa haeskella niiden kätköjiä. Löysin niitä useampiakin, mutta en kaikkia, sillä päi-vänä muutamana kana, jota oli luultu ketun viemäksi, ilmaantui aitan alta pihan mukanaan toistakymmen-tä virkeää poikasta.

Tämä parempi vaihe oli vasta edesspäin kevättäl-vellä 1942. Kotiini otetun, venäläisiltä jääneen koiran-pennun kohtalo on tilan-teelle kuvaava. Koiraa oli kasvatettu paitsi vahdiksi myös metsästyä varten, mutta ”kun ei ollut sille ruokaa ja se oli nälkäinen rupea se tekemään pahaa” tappaen Niukkasen koiran ja runnoen toisen, kirjoitti äitini 9.4. Hän ei olisi luopunut koirasta ”jos vaan olisin sen jotenkin voinut

Isä-Väinö ja kirjoittaja poseeraavat työasuisen Caterpillarin kanssa peltotöissä, joko kesällä 1942 tai 1943.

ruokkia, mutta kun jauho-annos pieneni niin ei mitenkään voinut saada sitä eteenpäin”.

Vasta sodan jälkeen tulin tietämään, mihin koiria jou-tui. Sotavangit kulkivat päi-vittäin aseman ja Pyhäky-län väliä nostamassa venä-läisten Pyhäjärveen ajamia tukkeja. Isäni muistaen vuoden 1918 vankileirejä vei tappamansa koiran van-kien tien varteen, mistä nä-kiintyneet miehet sen kor-jasivat ja söivät.

Kylään oli vedetty sähkö jo ennen sotaa, mutta tätä yllälysyä ei ollut saatu kuntoon. Aika yleisenä va-lauskeinona oli karbidi-lamppu, kun polttoaineen saanti öljylamppuun oli huonoa. Useimmat oppi-vat tuntemaan tuon karbi-dilampun juonikkuuden. Silti se tarjosi ainakin pä-rettä paremman valaistus-keinoon, kun muisti lamp-pua ahkerasti hoitaa. Aina ei sekään tuottanut toivot-tua tulosta, jos polttime-reistasi niin, ettei kaasua päässyt säiliöstä kunnolla purkautumaan. Kun karbi-diin tippuva vesi piti reakti-oti eli kaasun muodos-tusta yllä ja polttime oli tukkoinen, niin kaasua yritti purkautua luvattomia teitä

ja liekkiä saattoi olla silloin lampun joka puolella. Lamppu löysi räjähdysvaaran takia itsensä aina toisi-naan lumihangesta. Ei kar-bidiakaan ollut liiemmälti saatavissa, ja iltain pime-ttä pidennettiin yötä polt-toaineen säästämiseksi.

Elämä oli koulupojan horisontista hieman yksi-toikkoista ja harmaata, kun kavereita ennen Joron Pe-kan tuloa ei ollut lähimailla ja kehnot valonkeino-rajottivat lukumahdollisuu-sia. Joskus pistäydyin ter-vehdimässä Joron navettaan pesityneitä rottia, joita oli siellä valtavat laumat. Kun avasi navetan oven ja ne lähtivät pakoon, niin lanta-kouruja pitkin valui todell-inen rottien virta. Ne oli-vat tosi isoja ja elinvoimai-

sia, eikä oikein voi ajatella, että sisukkainkaan kolli edes kaverin kanssa olisi tohtinut mennä niitä met-sästämään. Pekan tultua harrastimme rottajahtia porukalla kivin ja kartuin varustautuneina. Aina joskus onnistuimme nitistä-mään jonkun huono-onni-sen, vaikka ne olivat usko-mattoman vikkeliä. Myr-kyillä ne saatiin lopuksi ku-riin.

Kenties yhteydessä jyr-sijän massiiviseen määrään oli se, että oli epätavallisen paljon pikkupetoja hilleris-tä karpään ja lumikkoon. Poikkeuksellinen aika ei vai-kuttanut vain ihmisten elä-mään, vaan heijastui myös eläinmaailmassa.

ERKKI LEHTINEN

Caterpillar ja kirjoittaja työmaalla. Taustalla häämöttää Kekin rakennuksia.

Eestin hevosilla Suomessa yhdistys

Erkki Lehtisen kuvauksesta muistui mieleen äitini kertomus Sakkolan Petä-järveltä ja heidän sotasaa-lishevosestaan.

Se ei ollut mikään ”kate-pillari”, vaan pieni, laiskap-luskea musta hevonen. Heinäpellolla se teki töitä verkkaiseen tahtiinsa, oli kai oppinut sotatantereilla säästämään voimiaan. Ja joi-tain muutenkin se oli siellä oppinut: äitini Hilikka, o.s. Raaska, on kertonut, että lentokoneen ilmaantuaessa taivaalle ei tätä pientä sota-salishevosta pidellyt mi-kään eikä kukaan. Hevo-nen ryntäsi silloin turvaa

hakemaan metsän siimek-seen. Sotapelkonsa siis sil-läkin.

Yllä oleva tarina kertoo järkälemäisestä hevosesta, jonka arveltiin olleen pe-räisin Eestistä.

Sattumoisin tunnen erään virolaisen rouvan, joka tänä päivänä omistaa kaksi ees-tiläistä raskasvetohevosta, tammaa.

Hän vieraili meillä jou-lun alla ja vinkkasi, että Eestin raskaille vetohevo-sille on perustettu myös Suomeen oma yhdistys. Sen nettisivut löytyvät osoit-teesta www.erhevoseet.com.

Yhdistys on perustettu vi-me keväänä, ja sen koti-paikkana on Joensuu.

Yhdistyksen toiminnan ensisijaisena tarkoituksena on lisätä uhanalaisen eestin raskaan vetohevosien tun-nettavuutta sekä edistää eestin raskisiin vetohevo-siin liittyvää harrastus- ja jalostustyötä.

Yhdistys toimii yhteis-työssä Eesti Hobusekasva-tajate Seltsin kanssa. Lisäk-si yhdistys tukee yleistä he-vosharrastusta sekä maa-seudun kehittymistä.

MARJO RISTILÄ-TOIKKA

Vpl. Pyhäjärvi -kirjallisuutta luettavaksi

* Alakylän ja Kahvenitsan koulupiirin kyläkirja. Kirjatoimikunta. Vammalan Kirjapaino Oy, 2006. 272 s.

* Arkkimandriitta Arseni (toim.). Konevitsan uudelleen-syntyminen. Konevitsa ry. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 2002. 103 s.

* Forsberg Juhani, Ukkonen Matti, Pärssinen Kaarina; Vpl. Pyhäjärvi-seura ry. 50 vuotta. Puoli vuosisataa karjalaista järjestötoimintaa pääkaupunkiseudulla 1957 - 2007. Helsinki 2007. 112 s.

* Hankkila Juha: Muistatko aseveli? Sotapäiväkirja Karjalan kannakselta. Perustuu Aaro Hankkilan päiväkirjoihin. Pilot-Kustannus Oy Tampere 2007, 224 s.

* Harpala Hely; Synnyinseudulle. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1992. 83 s.

* Heikkilä Anna-Liisa; (toim.) ”Mei äijä ja mummo.” Sukukronikka Maria o.s. Matikainen ja Juho Ijaksen suvusta. Nokia 2005, 126 s.

* Heikkilä Anna-Liisa, Karttunen Heikki (toim.); Noitermaan seudun historiikki. Satakunnan Painotalo Oy, Kokemäki 1984. 302 s. + kartta.

* Heikkilä Anna-Liisa, Karttunen Heikki (toim.); Noitermaan seudun historiikki – taistelujen vuodet. Satakunnan Painotalo Oy, Kokemäki 1992. 252 s.

* Heikkilä Anna-Liisa, Karttunen Heikki (toim.); Noitermaan seudun historiikki, vaellusvuodet. Satakunnan Painotalo Oy, Kokemäki 1986. 28 s.

* Heikkilä Markku; Laatokan kevät. Kustannus Oy Rajalla. Gummeruksen Kirjapaino Oy, Jyväskylä 2006.

* Heikkinen Jorma (toim.); Konevitsan luostari. Suomen ortodoksisen pappisseminanin oppilasyhdistys. Sisälähetysseuran kirjapaino Raamattutalo, Pieksämäki 1983. 346 s.

* Hinkkanen Kauko (toim.) Kaunist Vpl Pyhäjärveä, osa 1; Pyhäkylän koulutie 1877 – 2007. Pyhäkylän koulupiirin kirjatoimikunta. Vammalan Kirjapaino Oy, Vammala 2007. 232 s.

* Hinkkanen Toivo (toim.) Kaunist Vpl Pyhäjärveä, osa 2; Juurillaan ja maailmalla. Pyhäkylän koulupiirin kirjatoimikunta. Vammalan Kirjapaino Oy, Vammala 2007. 504 s.

* Hinkkasen juurillaan ja maailmalla. Hinkkasen sukuseura ry. Gummeruksen Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1993. 570 s.

* Hirvonen Kirsti; Isiemme maa. Karjalan Kirjapaino Oy. Gummerus, Saarijärvi 2003. 372 s.

* Hirvonen Kirsti; Kallis maa. Karjalan Kirjapaino Oy. Gummerus, Saarijärvi 2002. 382 s.

* Hirvonen Kirsti; Pilvien takana aurinko. Pilot-kustannus Oy 2005. 374 s.

* Honkanen Sirkka (o.s. Rautiainen) ; Muistoja Yläjärveltä, A4- moniste. Tampereen seudun Vpl. Pyhäjärvi-kerho, 1995. 74 s.

* Ikkuna Karjalaan. Enkkuan koulupiirin kirja. Enkkua – Kostermaa - Rahkajärvi – Saapru. Enkkuan koulupiiri-kirjatoimikunta; Saarijärven Offset Oy, Saarijärvi 2001. 366 s. + kartta

* Järvinen Lauri; Eino Olkinuora – Eteenpäin. Laaksojen Painoapu, Kalajoki 1994, 160 s.

* Karilainen Tuomas; Runossa sanottua. Oy Tyrvään Sanomat. Vammalan Kirjapaino Oy, Vammala 1983. 72 s.

* Karjalaisia Kauvatsalla. LC Kauvatsan perinnetoimikunta 2006, 152 s.

* Kasanko Mikael; Konevitsan luostarin historialliset vaiheet. Ortodoksinen Kirjallisuusyhisty Ortokirja ry ja Konevitsa ry, Joensuu 1992. 64 s.

* Kivistö Laura (o.s. Mansikkamäki); Elämän polkuja, runokokoelma, oma kustanne. Oy Kehitys, Pori 1993

* Koivusalo Aulis; Vpl. Pyhäjärven Musakanlahden asukkaiden muistelmia 1989 osa 2, sukutaulu osa 1.

* Konevitsan luostarin muisto 1393 – 1978. Ortodoksinen kirkkomuseo 17.11.1978 – 7.1.1979, näyttelyluettelo. Sisälähetysseuran kirjapaino Raamattutalo, Pieksämäki 1978. 46 s.

* Kuivalainen Vellamo; Teen laulustani toivon sillan. Runoja. Kustannusosakeyhtiö Otava, 1980.

* Kukkojen suku I Reino O. Kukko, Talonpoikaissuku Karjalan kannaksen Pyhäjärveltä. Helsingin Liikekirjapaino 1980. 273 s.

* Kukko Pekka (toim.); Kukkojen suku II. Talonpoikaissuku Karjalan kannaksen Pyhäjärveltä. Kukkojen suku-seura, toinen laajennettu painos. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1998. 350 s.

* Kukko Reino O., Viika Kaarle; Pyhäjärvi-kirja. Historiaa, kuvia ja murretta Vpl. Pyhäjärveltä. Pyhän-Säätiö 1989. Helsingin Liikekirjapaino Oy. 351 s.

* Kukko Topi; Tuulukko puhalttaa – Rantakylä, Vpl. Pyhäjärvi. KL-Paino, Ylivieska, 2001. 168 s.

* Kähäri Iris; Elämän koko kuva. Otava 1961

* Kähönen Lempi; Tyttö maailmalla. 134 s.

* Laikka Joel; Perintösormus. WSOY 1955

* Lamppu, Em.; Katsaus Sakkolan ja Pyhäjärven pitäjien vaiheisiin ja kehitykseen. Vuosisataismuistelmia, Wiipuri 1900.

* Lehtipuu Markus; Kannas: matkaopas. Otavan kirjapaino. Keuruu 2006

* Lehtonen Pentti R.; Taubilan hovi. Kartano Vpl. Pyhäjärvellä Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö. N-Paino Ky, Lahti 2000. 43 s + liitteet.

* Leppänen Reijo; Perille saavutaan, runokirja

* Luukkanen Toivo; Kotikylämme Konnitsa – Kyläläiset kertovat. Kyläkirjan toimituskunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1998. 314 s.

* Luukkanen Toivo, Näriäinen Ensio, Kyläkirjan toimituskunta; Kotikylämme Konnitsa 2. Kuvia ja kertomuksia Vpl Pyhäjärven Konnitsan kylästä. Ykkös-Offset Oy, Vaasa 2006. 237 s. + kartta

* Marttila Erkki, Rannikkotyöstörykmentti 3 toimi täällä. Pohjoisen Laatokan maiseimia vuonna 2001. Painotalo Gillot Oy Turku 2001. 125 s.

* Marttila Erkki, Rannikkotyöstörykmentti 3:n maiseissa Suvannon – Taipaleen – Konevitsan - Käkisalmen näkymiä 2002. Painotalo Gillot Oy Turku 2002.141 s.

* Marttila Erkki; Saaristomeren meripuolustusalue. Painotalo Gillot Oy, Turku 2003. 141 s.

* Matikainen Hilja; Matkan varrelta, runoteos. Libris Oy 1993.

* Müller Marjatta; Hiljainen viesti. Sisälähetysseuran kirjapaino Raamattutalo, Pieksämäki 1991. 104 s.

* Müller Marjatta; Karisteita. Kopijyvä Oy, Jyväskylä 2005, 207 s.

* Müller Marjatta; Kotiranta. Kopijyvä Oy, Jyväskylä 2004. 204 s.

* Müller Marjatta; Rajamaan raskas lumo. Kopijyvä Oy, Jyväskylä 2001. 227 s.

* Müller Marjatta; Siivekkäät ystäväni. Sisälähetysseuran kirjapaino Raamattutalo, Pieksämäki 1988. 101 s.

* Nissilä Viljo; Suomen Karjalan nimistö. Karjalaisen Kulttuurin Edistämissäätiö. Joensuu 1975. 382 s.

* Orenius Tauno; Ajatuksia elämästä, runoteos. Omakustanne 1997.

* Orenius Tauno; Ajatuksia vuosien saatossa, runoteos. Omakustanne 1998.

* Orenius Tauno; Ajatuksia rakkaudesta, runoteos. Omakustanne 1999.

* Orenius Tauno; Onnellinen perhe, runoteos. Omakustanne 2007.

* Paaskoski Jyrki; Vanhan Suomen lahjoitusmaat 1710 – 1826. Suomen historiallinen seura 1997.

* Pappismunkki Arseni; Konevitsan luostari. Kustannusosakeyhtiö Otava, Keuruu 1993. 144 s.

* Pohjalainen Heimo / Kirjatoimikunta; Tarinakivillä. Vpl. Pyhäjärvi; Kalamajan, Montruun, Pöyhölän jakokunta ja asemanseutu. Kirjapaino Raamattutalo, Pieksämäki, 1997. 312 s.

* Pulakat, Sigfrid Pulakan jälkeläiset. Pulakan Sukuseura. Gummerus Kirjapaino Oy, Saarijärvi 2000.

* Rampa Sulo; Dynamiittia kämmenissä. Karjalan Kirjapaino Oy. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1998. 112 s.

* Rampa Sulo; Elämä vaatii uhrinsa, romaani. Pilot-kustannus Oy 2005, Tampere. 224 s.

* Rampa Sulo; Kirottu ylpeys. Pilot-kustannus Oy, 2004, Tampere. 204 s.

* Salitsanrannan koulupiiri 1903 – 2003. Kirjatoimikunta (Antero Pärssinen et al.). Salitsanrannan koulupiiri, Vammalan Kirjapaino Oy 2003. 288 s.

* Simola Aino; Kolmas vaimo, romaani. Satakunnan painotuote, Kokemäki

* Tenkanen - Tengen suku 1688 -1992 Tenkasen sukuseura Arto Tenkanen; Gummerus Kirjapaino Oy 1992, 272 s + sukutauluja

* Tenkanen Martti; Karjalasta kajahtaa. Helsinki 1967, SLEY

* Tenkanen Martti; Karjalasta kajahtaa 2. Helsinki 1967, SLEY.

* Tenkanen Martti; Vielä kajahtaa Karjalasta. Helsinki 1967, SLY

* Tenkanen Martti; Kirjeeni sinulle. Kokemäki 1969. Kirkkosanomata

* Tenkanen Martti on kirjoittanut useita muita teoksia vuosilta 1944 – 1969

* Tiainen Arja; Useita runoteoksia vuosilta 1967 - 2006

* Tuloisela Aino; Aili Maria, Pilot-kustannus Oy 2006, Tampere.163 s.

* Ukkosen sukua Koukunniemestä Lohijoelle ja sitten; Helena Kovero 1990, 138.

* Uusihakala Kaarina; Yksi tie monta asiaa. Suurtammalan tytöt. Kurikka-Paino Ky, Kurikka 1989. 171 s.

* Uusitalo Kari; Elämäni tarina – Evakkopojasta elokuvaneuvokseksi. Karjalan Kirjapaino 2001. 346 s.

* Uusitalo Kari; Haiseeko täällä valkokangas? Otavan kirjapaino Oy, Keuruu 2005

* Uusitalo Kari; Taju kankaalla (1983)

* Uusitalo Kari; Värikästä väkeä (1995).

* Vaalisto Heidi (toim.) Konevitsan Antti. Valamon luostarin julkaisuja. Valamon luostari 1985. Sisälähetysseuran kirjapaino Raamattutalo, Pieksämäki 1985. 128 s.

* Vanhanen Mauri, Kari Uusitalo, Kaiku, joka kiirii kauas ... Vpl. Pyhäjärven urheiluhistoriaa. Pyhän-säätiö, Vammala 1970. 148 s.

* Vanhanen Mauri; Konevitsan kellot – historiallinen romaani. Karjalan Kirjapaino Oy. Gummerus Saarijärvi 2001. 200 s.

* Wiika Impi; Vpl Pyhäjärvi, kappale kannakselaisvaiheita. Pyhän-Säätiö. Uuden Auran kirjapaino, Turku 1950. 498 s + kartta

* Väliaho Olavi; Laatokan linnakkeet Taipaleen taisteissa. Karjalan Kirjapaino Oy. Lappeenranta 1989. 154 s.

* Väliaho Olavi; Laatokan Puolustajat. Karjalan Kirjapaino Oy, Hakapaino Oy, Helsinki 1995

* Väliaho Olavi; Laatokan puolustajat Karjalaan. Karjalan Kirjapaino Oy, Lappeenranta 1997. 345 s + liitteet + 15 karttaa.

* Väliaho Olavi; Laatokan puolustajat Karjalassa. Karjalan Kirjapaino Oy. Gummerus, Saarijärvi 2000. 353 s.

* Äikiä Reino; Karjalaiset Huittisissa. Satakunnan Painotuote Oy, Kokemäki 2006, 268 s.

Pyhäjärven Kaasalaisia Kanadan järvisseudulla

Jooseppi (Joe) Tikan omalle perheelleen rakentama talo, jossa Arvo ja Barbara nyt asuvat.

Ystävätaiteilijan tekemä nimikilpi portin pielessä.

Kanadassa Mindenin kaupungin lähetyksillä on tien-viitta, johon taiteilija on maalannut onkimiehen ja sen alle tekstin The Kaasalainen's.

Kyltin osoittamasta paikasta löytyvät Konnitsan Kaurusta lähtöisin oleva serkkuni Arvo Kaasalainen ja hänen vaimonsa Barbara. Kävin viime kesänä pikkuserkkuni Jussi Kempaisen ja hänen kalakaverinsa Kalle Kanniston kanssa tapaamassa Arvoa. Vein tuliaisiksi Kiimajärven pohjasta poimimiani pikkukiviä, jotka kertovat hänelle menetetyistä synnyinseudusta.

Juuret Karjalan kunnalla

Pyhäjärvi-kirjan valokuvassa sivulla 151 on isoisäni "herastuomari" Tuomas Kaasalaisen perhe Konnitsan Kaurusta v. 1909". Kuvateksti kertoo edelleen: "— seisomassa Tuomaan veli Johannes, joka meni Amerikkaan". Johannes ja

hän mahdolliset jälkeläisensä ovat sittemmin kadonneet Amerikan Yhdysvaltoihin, eikä hänestä ole kuultu mitään. Samassa kirjan kuvassa isäni Arvi on jo äitinsä Anna Karosen sylissä. Sen sijaan setäni Jalmari, Arvon isä, syntyi vasta 1913.

Jalmari Kaasalainen muutti perheineen Kanadaan sotien jälkeen. Tämä perhe ei kadonnut Haliburtonin ylämaalle, vaan suku vaikuttaa yhä voimakkaasti nyky-Kanadassa.

Ennen sotaa isäni Arvi Kaasalainen ja äitini Elisa (os. Musakka) asuivat setäni Jalmari Kaasalaisen ja tämän vaimon Helvin (os. Tikka) kanssa yhteisen talon eri päissä. Mansardikattoinen talo oli Kiimajärven rantamaisemassa edessään idyllinen lahden poukama. Poukaman suojana oli pieni saari, jossa kesällä pidettiin lampaita. Minä ja serkkuni Arvo edimme syntyä Kiimajärven rannalla. Nähtyäni paikan

viime kesänä en ihmettele, että vanhempani palasivat välirauhan aikana takaisin mukanaan myös siskoni Tuula.

Jalmari-sedän perhe ei Karjalaan palannut. Se oli jo ennen jatkosotaa päättänyt muuttaa Kanadaan, jonne Helvin isä oli mennyt jo aikaisemmin.

Jalmarin perhe Kanadaan

Helvin isä Jooseppi Tikka (s. 1888) oli muuttanut Kanadaan jo vuonna 1929 valmistamaan elämisen pohjaa vaimolleen Katrille (os. Äijö) ja kahdelle tyttärelleen. Jooseppi, joka Kanadassa tunnettiin nimellä Joe, ehti rakentaa myös Jalmarin ja Helvin perheelle oman talon, jonne asettua uudessa kotimaassa.

Minulla on mielikuva Jalmarin ja Helvin perheen vierailusta meillä Hämeenkyrössä ennen Amerikkaan lähtöä 1948. Jalmarin pojista olivat mukana kaksi-

toistavuotias Arvo (s. 1936) ja nuoremmista veljistä Eerni (s. 1939). Kaarlo (s. 1940) oli vielä sotalapsena Ruotsissa, ja hän sai pehmeän laskun takaisin perheeseensä, sillä matkalaiset viipyivät Ruotsissa kolme kuukautta. Ms. Gripsholm vei siirtolaiset turvallisesti Atlantin yli. Pojista Arvo on elossa ja viettää nyt eläkepäiviä skotlantilaista sukujuurta olevan vaimonsa Barbaran ja poikiensa perheiden kanssa.

Pelkkien ulkomaalaisten joukossa ei Arvon perhe ole Canning-järven rannalakaan, sillä alueen historiassa ja nykypäivässä vilisee suomalaisnimeä: Könni, Jokinen, Flink, Saarimäki, Hoikka, Heinonen, Ketola, Harju, Stark, Tikka, Kaasalainen. Nimien lukumäärästä jo voi päätellä Amerikan merkityksen suomalaisille leveämmän leivän tavoittelussa. Runsaasti siirtolaisuus on osoitus myös suomalaisten rohkeudesta uuden etsintään; siinä voi halutessaan nähdä jo Nokia-konsernin kaltaisen globaalin yrittäjyyden siemenen.

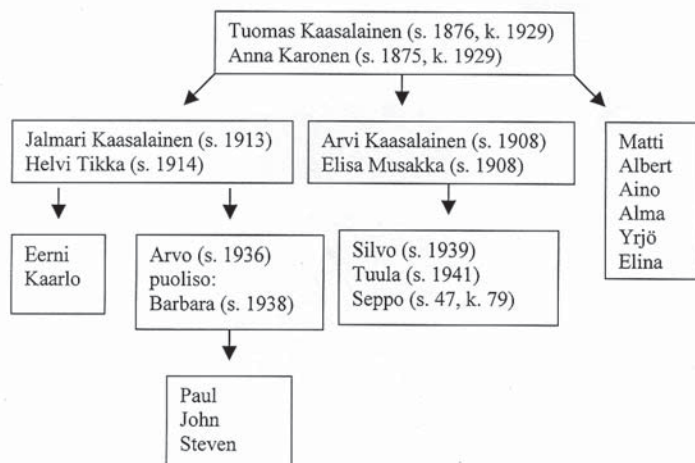
Suomalaista kirvesmiestaitoa

Jalmarin perhe päätyi Ontarioon Mindenin pikkukaupungin ulkopuolelle komean järven rannalle, kalloisen jokimaiseman kupeeseen. Paikallislehden toimittaja Marjorie Ludlow Green kävi muutama vuosi sitten haastattelemassa Arvoa ja etsikoi juttunsa "So much like home, The Finnish village at Scott's Dam". - Kuin kotona Suomessa, suomalaiskylä Scott's Damissa.

Paikka on sekä ilmastoltaan että ympäristöltään kuin kaunis kalliainen järvisuotu täällä meillä. Toimittajan maininta "suomalaiskylästä" viittaa siihen, että sen väestö on suurelta osin suomalaista perua. Se

Arvo ja Barbara kotiloissa.

viittaa myös suomalaisella kirvesmiestaidolla tehtyihin rakennuksiin, joista suuri ansio lankeaa Arvon äidinpuoleiselle isoisälle Jooseppi Tikalle ja osaksi myös Arvon isälle Jalmari Kaasalaiselle.

Jooseppi Tikka tuli kuuluisaksi monipuolisista käden taidoistaan. Talvisin Jooseppi toimi tukkisavotoilla seppänä ja kesäisin hän rakensi hirsimökkejä ja huviloita aina Quebecissä asti. Hänen tunnuslauseensa oli: "Mitä et pysty itse tekemään, sitä et tarvitse." Canning-järvestä laskevan joen suulla kosken kupeessa on suosittu bed and breakfast -lomanviettopaikka Sunny Rock

Lodge, jonka kolmikerroksinen päärakennus on Joosepin tekemä. Luomusta voi ihailia nettiosoitteessa www.sunnyrock.on.ca. Juuri Sunny Rock Lodgesta kehittyi keskeinen suomalaisten tapaamis- ja juhlapaikka. Se on edelleen varsinakin Torontosta tulevien lomalaisten suosiossa.

Sunny Rock Lodgen rakentamisesta Jooseppi sai palkaksi paitsi rahaa myös oman järvenrantatonttinsa. Tämän suuren urakan jälkeen hän pystyi rakentamaan talonsa ja myöhemmin myös Jalmarin ja Helvin käyttöön tulleen talon. County life -lehdessä 6.7.1993 julkaistiin Lillian (Könni) Winterfloodin

muistiinpanoihin perustua historiaa, joka kuvaa Joe Tikkaa ja hänen suomalaista rakennustyyliään suurella kunnioituksella: "Hän oli hyvin kekseliäs, kärsivällinen, viisas mies, pieni kooltaan mutta suuri tiedoiltaan ja taidoiltaan." Joe kehitti kolmikerroksista Sunny Rock Lodgea rakentaessaan oman talja- ja vipusysteeminsä, jolla hän pystyi yksin nostamaan hirret ylös rakennuksen nous- tessa. Suomalainen tapa lu- jien nurkkasalvosten teos- sa oli myös alueella ennen tuntematon.

Nykyisin Sunny Rock Lodge omistaa Sally Moore, joka osoittautui avoimeksi ja hyväntahtoiseksi lomapaikan haltijattareksi. Hän näki mielellään myös Suomesta tulevien karjalais- ten sukulokouksen oma- sa hotellissaan. Torontosta on paikalle kahden ja puo- len tunnin ajomatka, mikä Kanadan mittasuhteissa ei ole matka eikä mikään.

Nykyisin Jalmarin ja Hel- vin poika Arvo ja hänen vaimonsa Barbara isännöi- vät Joosepin päätäloa, joka on nykyaikaistettu ja va- rustettu myös ilmastointi- laittein. Jalmar aloitti ras- kaissa tupakkafarmin tois- sä, mutta siirtyi pian raken- tamaan yhdessä Joosepin kanssa mökkejä ja veneitä. Järven rannasta voi tuol- loin ostaa tontteja ja raken- taa niille mökkejä, joista muutaman vuoden päästä sai hyvät myyntitulot, kun voittokin oli verotonta. Olen Arvolta saanut kuvan myös linjakkaasta puuve- neestä, jonka taakse Jalma- ri on yllpeänä kirjoittanut "Ontarion kaunein vene

Mindenin vesillä kesällä 1976".

Helvi hoiti kolmea poi- kaa kotona ja kutoi ahke- rasti mattoja myyntiin. Kie- liopinnot tuottivat vanhem- mille töitä, mutta lapsille uusi kieli aukesi nopeasti. Jalmar ja Helvi saattoivat vierailullaan Suomessa 1973 kertoa hyvät kuulu- miset. Uuden mantereen hyviä puolia olivat myös lomat etelässä. Jalmar ja Helvi viettivät talvesta 2-3 kuukautta Lake Worthissa Floridassa, jossa asuu pal- jon suomalaisia. Jään ja lu- men keskeltä kulki talvisin lomalaisten virta iloiseen ja lämpimään uudelleen ta- paamiseen joka vuosi.

Kolmaskin sukupolvi menestyy

Jalmarin ja Helvin pojat löysivät kaikki koulun jäl- keen oman paikkansa Ka- nadan yhteiskunnassa.

Eerni (Ernie) opiskeli il- mailuinsinööriksi ja palveli sitten Kanadan ilmavoimia. Kaarlo teki töitä Kanadan rautateilla ja pätevoityi siel- lä taloushallinnon vastuul- liin tehtäviin (Certified Management Accountant). Pojista on vielä elossa Arvo, joka lukion jälkeen suoritti tutkinnon teknisessä kor- keakoulussa Torontossa. Hän sai töitä Kanadan il- mavoimissa, jossa opetti alokkaille sotilasviestintään ja tutkajärjestelmiin liitty- vää elektroniikkaa. Myö- hemmin hän siirtyi opetta- jaksi Ontarion korkeakou- luihin.

Arvo tapasi vaimonsa Barbaran, kun tämä oli ke- sätöissä ravintolassa. Bar- bara on luokanopettaja, mutta hän toimi myös vuo-

sia Kanadan Punaisen Ris- tin valvojana. Eläkkeelle jäätyään hän hankki koulu- tuksen Kanadan kirkon (United Church of Canada) maallikkosaarnaajaksi. Sekä Barbara että Arvo ovat kiin- teästi mukana Lindsayn seurakunnan toiminnassa.

Arvolla ja Barbaralla on kolme poikaa Paul, John ja Steven. Myös pojista on tullut insinöörejä ja he ovat vastuullisissa tehtävissä. Vanhin poika Paul työ- kentelee rakennusprojek- teissa Ontariossa. Keskim- mäinen poika John on On- tarion hallinnon aluein- sinööri, jonka tehtävänä on pitää huolta siitä, etteivät vedet saastu ja ettei maise- maa tuhota täyttömailla. Nuorin poika Steven toi- mii kansainvälisessä kon- sulttiyrityksessä ydinvoima- loiden turvallisuuskysymys- ten asiantuntijana.

Hyvä paikka elää

Kysyin jo ennen vierailua- ni Arvolta, miltä Kanadas- sa olo on maistunut ja onko heidän perhetraditioissaan jäljellä mitään suomalaista. Vastaukseksi sain, että "Ka- nada on ollut meille hyvä".

Olen nyt vakuuttunut siitä, että hänen arvioonsa on täydet perusteet. Varsinkin kesäisin poikien perheet ta- paavat kotimaisemissa. Ste- venin ja hänen vaimonsa Sharonin perheellä on ke- sämökki vanhan kotitalon vieressä. John ja hänen vai- monsa Dawn ostivat viime elokuussa mökin Arvon ja Barbaran talon toiselta puolelta Arne Ketolan tyt- tarelta Dollyltä. Tämä mök- ki on Jooseppi Tikan ja Arne Ketolan rakentama. Mökki oli myynnissä viime

kesänä. Lippusalkoihin oli nostettu sekä Suomen että Kanadan liput muistutta- maan rakennuksen ja alu- een historiasta.

Paul ja hänen avovaimon- sa Diana ovat palanneet suorastaan mökkeilyn juu- rille. He ovat innokkaita luontoihmisiä, ja Paul osti muutama vuosi sitten kor- vesta ison palstan erämaa- joen rannalta ja rakensi sin- ne metsästys- ja kalastus- majan. Rakennusvaiheessa hän säilytti välineitään ja tarvikkeitaan erillisessä va- jassa. Eräänä aamuna ra- kennukselle tullessaan hän löysi vajan lattialta kuol- leen karhun. Karhu oli ry- mistellyt ikkunasta sisään ja ryttäkässä nirhannut kau- lavaltimonsa ja vuotanut kiviin keskelle lattiaa.

Kesäisin Canning-järven rannalla on todellinen Ka- salaisten keskittymä. Kii- tospäivänä ja jouluna koko joukko syö yhdessä kalk- kunaa. Suvusta vain Arvo ymmärtää vielä hieman suomen kieltä, mutta kaik- ki saunovat suomalaisen tapa- an Jalmarin rakenta- massa saunassa. Arvon äiti opetti Barbaran tekemään pullaa ja piirakkaa. Oppi on mennyt perille, sillä pulla oli aivan kuin oman äitini tekemää. Henkisten omi- naisuuksien lisäksi siis myös jotain konkreettisesti suo- malaista ja karjalaista on siirtynyt merten taakse. *Pu- la ja sauna* ovat sanoinakin käytössä koko Pohjois- Amerikassa.

SILVO
KAASALAINEN

Vennamon muistomerkki Lapinlahdelle

Vennamon muistomerkkikampanjan tunnuksena on vuonna 1949 kylmien tilojen raivaajille luovutettu Aarno Karimon suunnittelema Raivaajan kunnia- kirja.

Asutustoiminnan vaikuttajana ja johtajana vuosina 1940-1959 toiminut **Veikko Vennamo** saa muistomerkin, joka pystytetään Lapinlahden Alapitkin kylälle lähellä Suomen Asutusmuseota. Hankkeen toimikunta on yksi- mielinen siitä, että muistomerkki tulee olla Vennamon näköisyyden ja persoonan huomioiva. Muistomerkin tekijä valitaan kevääseen mennessä.

Muistomerkin rahoittamiseksi on käynnistynyt laaja kansalaiskeräys, johon Karjalan Liitto on saanut viralli- sen keräyslupaa. Keräys jatkuu syksyyn 2009 asti. Muis- tomerkki pystytetään viimeistään vuonna 2010; tuolloin on kulunut 70 vuotta siirtokarjalaisia voimakkaasti kos- kettaneesta pika-asutuslain voimaantulosta. Vuosi on myös Karjalan Liiton 70-vuotisjuhlavuosi.

Osallistu ja haasta

Keräykseen voi osallistua lähettämällä mukaan haaste- kampanjaan: toimita tieto osallistumisesta Karjalan Liit- toon sähköpostitse (muistomerkki@karjalanliitto.fi) tai postitse osoitteella Karjalan Liitto, Käpylänselä 1, 00610 Helsinki. Viitteeksi tunnus Haaste. Haasteeseen vastan- neiden nimet lisätään Karjalan Liiton kotisivuille.

Keräykseen voi myös osallistua maksamalla haluaman- sa summan tilille OP 578954-225368, viitenumerolla 24866. Jos lahjoittaja haluaa varmistua, että lahjoittajan nimi tulee tietoon, kannattaa jättää viitenumero pois ja laittaa tietoja maksun yhteydessä tai lähettää ne Karjalan Liittoon.

Muistomerkkihankkeessa ovat mukana Karjalan Liit- to, Perussuomalaiset r.p., Suomen ortodoksinen kirkko ja Lapinlahden kunta sekä Suomen asutusmuseosäätiö. Vennamo oli syntynyt Jaakkimassa 1913. -MRT

Kirjoittaja serkkunsa kanssa olohuoneen sohvalla pitkän 34 asteen paahteessa tehdyn moottoriveneretken jälkeen.

Vpl.Pyhäjärvi-juhlat
Mouhijärvellä
19.-20.7.2008

SEURAAVAAN LEHTEEN tarkoitettu
aineisto pitää olla toimituksessa
perjantaihin 15.2. mennessä.
Huomaa uudet yhteystiedot takasivulta!

Apurahoja haettavissa opiskelijoille 2008

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön yhteydessä toimii tällä hetkellä viisi erillistä apurahoja jakavaa rahastoa.

Viime vuoden aikana ensimmäiset apurahansa jakanut Perinnerahasto I ja Arvo Kukon rahaston apurahat jaetaan Vpl. Pyhäjärviyhdyksen yhteydessä 20.7. Mouhijärvellä ja molempien rahastojen hakuaika päättyy toukokuun loppuun 2008 mennessä.

Sen sijaan muut kolme rahastoa julistavat apurahat haettavaksi helmikuun loppuun 2008 mennessä.

Apurahaa haetaan vapaamuotoisella hakemuksella. Apurahan hakijan tulee omata vähintään toisen esivanhemman osalta pyhäjärveläiset sukujuuret. Tämä tulee käydä ilmi hakemuksesta mainitsemalla kuka sukulainen on ja milloin hän on syntynyt. Myöskin selvitys siitä missä ja mitä opiskelee ja missä vaiheessa opiskelut ovat.

Oheessa esittelemme lyhyesti eri rahastot.

Tyyne Lehiköisen rahasto

Tämä rahaston on toiminnut jo vuodesta 1983 lähtien ja rahastosta on myönnetty jo 248 kpl apurahoja. Varsin moni nuori on päässyt siten osalliseksi tästä rahastosta. Rahaston pääoma on 15 000 euroa. Tälle vuodelle on varattu 1000 euroa ja yksittäisen apurahan suuruus on yleensä ollut 100-200 euroa.

Helmi Pärssisen rahasto

Rahastosta jaetaan apurahoja nyt kahdeksatta kertaa. Montrualta syntyisin oleva Helmi Pärssinen määräsi testamentissaan rahaston pääomaksi 100 000 markkaa ja määräyksen mukaisesti apurahat tulee kohdistaa karjalaisuus-, maa-metsätalouden ja puutarha-alan oppilaitoksissa opiskelevalle. Tälle vuodel-

le jaettavia varoja on n. 1000 euroa.

Puualan käsityörahasto

Seitsemättä kertaa jakaa apurahoja puualan käsityörahasto, jonka pääoman 50 000 markkaa lahjoitti tuntemattomana pysytellyä henkilöä muutama vuosi sitten. Lahjoittajan määräyksen mukaisesti pääoma ja korko jaetaan noin 1000 euron suuruisin vuosisummin erilaisissa puualan oppilaitoksissa opiskelevalle. Paitsi alan opiskelijat tästä rahastosta voivat apurahaa anoa nuoret alan yrittäjät tai yritystoimintaa aloittelevat.

Kaikkiin edellä mainittuihin rahastoihin tarkoitettujen apurahahakemukset käsittelee Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallitus maalisuon kokouksissaan. Apurahahakemukset tulee osoittaa helmikuun loppuun mennessä Vpl. Pyhäjärvi-Säätiölle.

osoitteella Reino Äikiä Nokkamäentie 256, 32700 Huittinen. Faksin numero on (02) 566 218 ja sähköpostin osoite on reino.aikia@esanet.fi. tai reino.aikia@netti.fi.

Mahdolliset tiedustelut puh. 040-769 5775.

Perinnerahasto I ja Arvo Kukon rahaston apurahojen haku päättyy toukokuun loppuun 2008 mennessä. Pyhäjärveläisyyttä koskevat säännökset ovat samat kuin edellä mainituissa rahastoissa.

Näiden rahastoista jaetaan Arvo Kukon rahastosta humanistisia tieteitä ja musiikkia ja Perinnerahasto I:n apurahat äidinkieltä tai musiikkia opiskelevalle tai tutkiville henkilöille.

Yhteensä näistä rahastoista jaetaan 2500-3000 euroa. Vapaamuotoiset hakemukset toimitetaan Reino Äikiälle ja osoitetiedot mainittu edellä.

REINO ÄIKIÄ

TAPAHTUMAKALENTERI

Tampereen Seudun Vpl Pyhäjärvikerhon sääntömääräinen vuosikokous pidetään Vanhan Kirjastotalon Musiikkisalissa (toinen kerros) su. 10.2.08, klo 13 alkaen. Tervetuloa päättämään alkaneen vuoden toiminnosta ja valitsemaan toimihenkilöt alkavalle vuodelle. Kerho tarjoaa vuosikokouksessa kahvit. Johtokunta kokoontuu klo 12.

Lahden seudun Vpl Pyhäjärvi-kerhon helmikuun kokous pidetään torstaina 07.02.2008 klo 13.00 Ravintola Wanhassa Herrassa, Laaksokatu 17, Lahti. Viritellään 30-vuotisjuhlavuoden teemoja. Tervetuloa.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallintoneuvoston ja hallituksen varsinainen ja varajäsenet pitävät jokavuotista kokousta tällä kertaa Vammalan Seurahuoneella lauantaina 16.2. kello 11.00 alken. Kaikki osanottajat saavat virallisen kokouskutsun ja muun aineiston helmikuun alkupäivinä. Mahdolliset tiedustelut säätiön asiamies Reino Äikiä puh. 040-769 5775.

Kotiseutumatka Pyhäjärvelle! Tule mukaan Pyhäjärven matkalle 30.6.-3.7.2008. Majoitus Musakan Lomarannassa (puolih.). Teemme sieltä retken Konevitsan Luostarisaaressa 1.7. ja 2.7. kotikyläkäynnit linja-autolla, Sortanlahti, Yläjärvi, Lohijoki-Ylläppää, jos tie on kunnossa, muussa tapauksessa Musakan Antti vie autollaan (pieni korvaus). Kuljettajana aina yhtä palvelualtis Hannu Sorvari, joka on kuljettanut ryhmääni usean vuoden ajan. Linja-autossa yhteisläulua ja tarinoita sekä runoja. Musakalla illanvietto jossa erilaista ohjelmaa. Mukaan pientä suolaista ja makeaa retkikahveja varten. Vastuullinen matkanjärjestäjä Matka-Mekka Oy. Matkanvetäjänä 10 vuoden kokemuksella Tampereen Pyhäjärvi-kerhon puheenjohtaja Laila Innanen, os. Inkinen, juuret Lohijoella. Ilmoittaudu puh. 040-5049135 Laila.

Matka Pyhäjärvelle 25.-28.7.2008. Majoitus Antti Musakan Lomarannassa, sieltä retkiä ainakin Konnitsaan. Tiedustelut Eino Luukkanen, Rantakulmante 71, 38150 Suodenniemi. Puh. 03-5177 171 tai 040 706 5287.

Onko Kähösen lehmäkin karjalaisia?

Uvilan maatalousnäyttelyssä v. 1961 oli runsaasti satatuntalaisia eläimiä. Aune ja Vilho Kähösen Kauvat-salta olivat saaneet määräkseen lähettää Alma nimisen parhaan lehmänsä näyttelyyn. Kaisa Keronen huolehti monista lehmistä näyttelyn aikana. Pääjuhlaan osallistui myöskin presidentti Urho Kekkosen seurueineen.

Totta kai Kekkonen tustui myöskin näyttelyn tasokkaaseen Aune Kähösen Alma-lehmän kanssa Kauvat-salla. n ja monipuoliseen karjaastoon. Py-sähtyessään Kähösen Alma-lehmään Kekkonen luki taulusta omistajan nimen "Kähösen". Onko Alma-lehmä myöskin kotoisin Karjalasta, kysäisi Kekkonen pilke silmäkulmassaan. Samanaikaisesti asutushallituksen pääjohtajana oli Urho Kähönen ja siitä varmasti tuli johdatus karjalaisperäiseen nimeen.

Aikanaan sitten karjanpito loppui Kähöstenkin

Aune Kähönen Alma-lehmän kanssa Kauvat-salla.

maatilalta. Kyllä se oli kova paikka muistelea Aune Kähönen. Itse läksin naapurin kylään ja Vilho jäi vessassa silmin poistamaan lähettämään lehmää eteenpäin. Sitten olikin edessä

muutto Kokemäen keskustaan Vuolletielle rivitalo-asuntoon. Jo monet vuodet on Aune asustellut leskeksi jäätyään yksinään kuniassa asunnossaan. Karjanpidosta on muistona kym-

menkunta kunniakirjaa olohuoneen seinällä.

Aune on muutama vuosi sitten parikin kertaa käynyt entisellä kotiseudulla Pyhäjärven Jaaman kylässä.

REINO ÄIKIÄ

Pyhäkylän koulupiiri kokoontuu

On kysely, vieläkö koulupiirikokousta järjestetään? Tiedoksi kaikille, kyllä järjestetään. Kinnalan Koukku Äetsän Kiikassa on varattu la 19.4.2008. Aloittaan klo 12.00. Merkitä aika heti allakkaanne ja kertokaa asiasta myös naapurille. Ilmoittautumisia ottavat vastaan Irma, p. 03-5143 731 ja Seija, p. 040-835 5820. Ohjelmasta lisää helmi-maaliskuun lehdistä.

Turvallista Vuotta 2008 toivottaen!

Pyhäkylän koulupiirin Kirjatoimikunta

Vuoden vaihtuessa päättyi työni Vpl Pyhäjärvi-lehden toimituksessa.

KIITÄN TEITÄ niin lehtemme lukijat kuin monet avustajat yhteistyöstä kotiseutulehtemme toimitamisessa 22 vuoden ajalta.

Kiitos myös monista myönteisistä palautteista. En ole ammattitoimittaja ja siksi kannustavat yhteydenottoinne toimituksen alkuaikoina lämmittivät mieltäni suuresti. Ne ovat olleet hyvä voimavara tähän päivään asti.

TOIVOTAN KAIKILLE LUKIJOILLE HYVÄÄ TERVEYTTÄ JA MENESTYKSELLISTÄ ALKAVAA UUTTA VUOTTA 2008!

SALME RINTALA

Nöyrä ja sydämellinen kiitos

Ukkosen sukuseurayr:n johtokunnalle saamastani yllättävästä joululahjasta.
- Ensi kesänä jälleen mennään Pyhäjärvelle!
Laila Innanen

Tilaa oma lehti

vpl.
Pyhäjärvi

Kaunista Vpl Pyhäjärveä.

Osa I, Pyhäkylän koulutie, 232 sivua, 300 valokuvaa. Osa II, Juurillaan ja maailmalla, 504 sivua, 1450 valokuvaa. Koko A4. Kirjaparin hinta 95 euroa + lähetyskulut. **Tilaukset:** Toivo Hinkkanen, p. 050 3425 027, tai larjava@gmail.com.

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö

Päätoimittaja:

Marjo Ristilä-Toikka
Rautasemantie 375
37550 Lempäälä
puh. 040 730 2622 tai
03-3748 448 iltaisin
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja osoitteenmuutokset:

Reino Äikiä
Nokkamäentie 256
32700 Huittinen
puh. 040 769 5775
tai 02-566 213
fax 02-566 218
reino.aikia@esanet.fi

Sivunvalmistus:

Marjo Ristilä-Toikka

Painopaikka:

Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

Tilaushinnat: koti- ja ulkomaat 25 euroa/vsk.

Ilmoitushinnat (pmm):
kuolinilmoitukset.....0,70 e
tekstissä.....0,80 e
pienin ilmoitus.....20 e
Hintoihin lisätään alv. 22%